

Riksdagens protokoll

2002/03:4

Tisdagen den 8 oktober

Kl. 10.00 – 10.12

11.00 – 13.59

1 § Förslag om antalet ledamöter i utskotten och EU-nämnden

Talmannen anmälde att valberedningen föreslagit att antalet ledamöter i samtliga utskott samt EU-nämnden skulle utgöra sjuutton.

Kammaren biföll valberedningens förslag.

2 § Val av ledamöter i utskotten

Anf. 1 BRITT BOHLIN (s):

Herr talman! Valberedningen har enhälligt godkänt gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter i utskotten, EU-nämnden, riksdagsstyrelsen och Utrikesnämnden. I egenskap av ordförande i valberedningen ber jag att till talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

Företogs val av sjuutton ledamöter i utskotten.

De av Britt Bohlin för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkändes av kammaren, varvid förjande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive listor, befanns valda för riksdagens innevarande valperiod till *ledamöter* i

konstitutionsutskottet

Göran Magnusson (s)
Barbro Hietala Nordlund (s)
Per Unckel (m)
Helena Bargholtz (fp)
Pär Axel Sahlberg (s)
Kent Högström (s)
Ingvar Svensson (kd)
Mats Einarsson (v)
Mats Berglind (s)
Henrik S Järrel (m)
Anders Bengtsson (s)
Tobias Krantz (fp)
Kerstin Lundgren (c)

Helene Petersson (s)
Nils Fredrik Aurelius (m)
Billy Gustafsson (s)
Gustav Fridolin (mp)

finansutskottet

Sven-Erik Österberg (s)
Carin Lundberg (s)
Fredrik Reinfeldt (m)
Karin Pilsäter (fp)
Sonia Karlsson (s)
Kjell Nordström (s)
Mats Odell (kd)
Johan Lönnroth (v)
Agneta Ringman (s)
Gunnar Axén (m)
Tommy Waidelich (s)
Christer Nylander (fp)
Lena Ek (c)
Hans Hoff (s)
Tomas Högström (m)
Agneta Gille (s)
Yvonne Ruwaida (mp)

skatteutskottet

Arne Kjörnsberg (s)
Lena Sandlin-Hedman (s)
Lennart Hedquist (m)
Anna Grönlund (fp)
Per Erik Granström (s)
Ulla Wester (s)
Per Landgren (kd)
Per Rosengren (v)
Per-Olof Svensson (s)
Anne-Marie Pålsson (m)
Lennart Axelsson (s)
Gunnar Andrén (fp)
Roger Karlsson (c)
Inger Nordlander (s)
Ulf Sjösten (m)
Catharina Bråkenhielm (s)
Barbro Feltzing (mp)

justitieutskottet

Morgan Johansson (s)
Margareta Sandgren (s)
Beatrice Ask (m)
Johan Pehrson (fp)
Lennart Nilsson (s)
Helena Zakariasén (s)
Ragnwi Marcelind (kd)

Alice Åström (v)
Elisebeht Markström (s)
Jeppe Johnsson (m)
Yilmaz Kerimo (s)
Torkild Strandberg (fp)
Johan Linander (c)
Göran Norlander (s)
Cecilia Magnusson (m)
Joe Frans (s)
Leif Björnlod (mp)

lagutskottet

Marianne Carlström (s)
Raimo Pärssinen (s)
Inger René (m)
Jan Ertsborn (fp)
Christina Nenes (s)
Hillevi Larsson (s)
Yvonne Andersson (kd)
Tasso Stafilidis (v)
Maria Hassan (s)
Bertil Kjellberg (m)
Rezene Tesfazion (s)
Martin Andreasson (fp)
Viviann Gerdin (c)
Anneli Särnblad Stoors (s)
Henrik von Sydow (m)
Niclas Lindberg (s)
Johan Löfstrand (s)

utrikesutskottet

Urban Ahlin (s)
Berndt Ekholm (s)
Göran Lenmarker (m)
Carl B Hamilton (fp)
Carina Hägg (s)
Birgitta Ahlqvist (s)
Holger Gustafsson (kd)
Lars Ohly (v)
Kent Härstedt (s)
Göran Lindblad (m)
Anders Sundström (s)
Cecilia Nilsson (fp)
Agne Hansson (c)
Kenneth G Forslund (s)
Ewa Björling (m)
Veronica Palm (s)
Lotta N Hedström (mp)

försvarsutskottet

Tone Tingsgård (s)
Håkan Juholt (s)
Gunnar Hökmark (m)
Allan Widman (fp)
Ola Rask (s)
Michael Hagberg (s)
Erling Wälivaara (kd)
Berit Jóhannesson (v)
Berndt Sköldestig (s)
Rolf Gunnarsson (m)
Britt-Marie Lindkvist (s)
Heli Berg (fp)
Eskil Erlandsson (c)
Åsa Lindestam (s)
Karin Enström (m)
Peter Jonsson (s)
Lars Ångström (mp)

socialförsäkringsutskottet

Berit Andnor (s)
Ronny Olander (s)
Sten Tolgfors (m)
Bo Könberg (fp)
Anita Jönsson (s)
Mona Berglund Nilsson (s)
Sven Brus (kd)
Ulla Hoffmann (v)
Mariann Ytterberg (s)
Anita Sidén (m)
Lennart Klockare (s)
Linnéa Darell (fp)
Birgitta Carlsson (c)
Kerstin Kristiansson Karlstedt (s)
Anna Lilliehöök (m)
Göte Wahlström (s)
Mona Jönsson (mp)

socialutskottet

Susanne Eberstein (s)
Margareta Israelsson (s)
Chris Heister (m)
Kerstin Heinemann (fp)
Conny Öhman (s)
Lars U Granberg (s)
Chatrine Pålsson (kd)
Ingrid Burman (v)
Catherine Persson (s)
Cristina Husmark Pehrsson (m)
Marina Pettersson (s)
Gabriel Romanus (fp)

Kenneth Johansson (c)
Christer Engelhardt (s)
Carl-Axel Johansson (m)
Elina Linna (v)
Kerstin-Maria Stalin (mp)

Prot. 2002/03:4
8 oktober

kulturutskottet

Annika Nilsson (s)
Lars Wegedal (s)
Kent Olsson (m)
Lennart Kollmats (fp)
Eva Arvidsson (s)
Paavo Vallius (s)
Gunilla Tjernberg (kd)
Peter Pedersen (v)
Nikos Papadopoulos (s)
Lena Adelsohn Liljeroth (m)
Tommy Ternemar (s)
Cecilia Wikström (fp)
Birgitta Sellén (c)
Göran Persson i Simrishamn (s)
Anna Lindgren (m)
Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)
Rossana Valeria (v)

utbildningsutskottet

Jan Björkman (s)
Inger Lundberg (s)
Gunilla Carlsson i Tyresö (m)
Ulf Nilsson (fp)
Majléne Westerlund Panke (s)
Agneta Lundberg (s)
Inger Davidson (kd)
Britt-Marie Danestig (v)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Per Bill (m)
Tomas Eneroth (s)
Ana Maria Narti (fp)
Sofia Larsen (c)
Sören Wibe (s)
Anna Ibrisagic (m)
Mikael Damberg (s)
Mikaela Valtersson (mp)

trafikutskottet

Carina Moberg (s)
Jarl Lander (s)
Elizabeth Nyström (m)
Erling Bager (fp)
Hans Stenberg (s)
Krister Örnfjäder (s)

Johnny Gylling (kd)
Karin Svensson Smith (v)
Claes-Göran Brandin (s)
Catharina Elmsäter-Svärd (m)
Monica Green (s)
Runar Patriksson (fp)
Sven Bergström (c)
Kerstin Engle (s)
Jan-Evert Rådström (m)
Claes Roxbergh (mp)
Mikael Johansson (mp)

miljö- och jordbruksutskottet

Sinikka Bohlin (s)
Alf Eriksson (s)
Per Westerberg (m)
Lennart Fremling (fp)
Rune Berglund (s)
Ann-Kristine Johansson (s)
Sven Gunnar Persson (kd)
Kjell-Erik Karlsson (v)
Christina Axelsson (s)
Lars Lindblad (m)
Carina Ohlsson (s)
Sverker Thorén (fp)
Jan Andersson (c)
Jan-Olof Larsson (s)
Bengt-Anders Johansson (m)
Christin Nilsson (s)
Åsa Domeij (mp)

näringsutskottet

Marie Granlund (s)
Nils-Göran Holmqvist (s)
Mikael Odenberg (m)
Eva Flyborg (fp)
Sylvia Lindgren (s)
Ann-Marie Fagerström (s)
Maria Larsson (kd)
Lennart Beijer (v)
Karl Gustav Abramsson (s)
Ola Sundell (m)
Carina Adolfsson Elgestam (s)
Yvonne Ångström (fp)
Åsa Torstensson (c)
Anne Ludvigsson (s)
Ulla Löfgren (m)
Lars Johansson (s)
Ingegerd Saarinen (mp)

arbetsmarknadsutskottet

Anders Karlsson (s)
Laila Bjurling (s)
Anders G Högmark (m)
Erik Ullenhag (fp)
Christer Skoog (s)
Sonja Fransson (s)
Stefan Attefall (kd)
Camilla Sköld Jansson (v)
Cinnika Beiming (s)
Patrik Norinder (m)
Lars Lilja (s)
Tina Acketoft (fp)
Margareta Andersson (c)
Berit Högman (s)
Henrik Westman (m)
Luciano Astudillo (s)
Ulf Holm (mp)

bostadsutskottet

Anders Ygeman (s)
Lilian Virgin (s)
Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
Nina Lundström (fp)
Siw Wittgren-Ahl (s)
Hans Unander (s)
Göran Hägglund (kd)
Owe Hellberg (v)
Maria Öberg (s)
Margareta Pålsson (m)
Christer Erlandsson (s)
Lars Tysklind (fp)
Rigmor Stenmark (c)
Gunnar Sandberg (s)
Peter Danielsson (m)
Sten Lundström (v)
Helena Hillar Rosenqvist (mp)

3 § Val av suppleanter i utskotten

Företogs val av sjutton suppleanter i utskotten.

Sedan de av Britt Bohlin avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive listor, valda för riksdagens innevarande valperiod till *suppleanter* i

konstitutionsutskottet

Mariam Osman Sherifay (s)
Christer Adelsbo (s)

Hillevi Engström (m)
Liselott Hagberg (fp)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Kenneth G Forslund (s)
Tuve Skånberg (kd)
Alice Åström (v)
Elisebeht Markström (s)
Cecilia Magnusson (m)
Luciano Astudillo (s)
Martin Andreasson (fp)
Åsa Torstensson (c)
Catherine Persson (s)
Bertil Kjellberg (m)
Hans Unander (s)
Claes Roxbergh (mp)

finansutskottet

Bo Bernhardsson (s)
Siw Wittgren-Ahl (s)
Cecilia Widegren (m)
Gunnar Nordmark (fp)
Lars U Granberg (s)
Alf Eriksson (s)
Olle Sandahl (kd)
Siv Holma (v)
Tommy Ternemar (s)
Ulf Sjösten (m)
Susanne Eberstein (s)
Bo Könberg (fp)
Jörgen Johansson (c)
Lars Johansson (s)
Lennart Hedquist (m)
Per-Olof Svensson (s)
Peter Eriksson (mp)

skatteutskottet

Fredrik Olovsson (s)
Kerstin Kristiansson Karlstedt (s)
Cecilia Widegren (m)
Anne-Marie Ekström (fp)
Inger Segelström (s)
Kjell Nordström (s)
Lars Gustafsson (kd)
Marie Engström (v)
Bo Bernhardsson (s)
Anna Lilliehöök (m)
Laila Bjurling (s)
Karin Pilsäter (fp)
Sofia Larsen (c)

Conny Öhman (s)
Per Bill (m)
Christina Axelsson (s)
Åsa Domeij (mp)

Prot. 2002/03:4
8 oktober

justitieutskottet

Kerstin Andersson (s)
Louise Malmström (s)
Hillevi Engström (m)
Karin Granbom (fp)
Christer Engelhardt (s)
Catharina Bråkenhielm (s)
Peter Althin (kd)
Rossana Valeria (v)
Ulla Wester (s)
Bengt-Anders Johansson (m)
Claes-Göran Brandin (s)
Helena Bargholtz (fp)
Viviann Gerdin (c)
Carina Ohlsson (s)
Anita Sidén (m)
Karl Gustav Abramsson (s)
Ulf Holm (mp)

lagutskottet

Carina Adolfsson Elgestam (s)
Peter Jonsson (s)
Hillevi Engström (m)
Mia Franzén (fp)
Christin Nilsson (s)
Mats Berglind (s)
Ingemar Vänerlöv (kd)
Per Rosengren (v)
Barbro Hietala Nordlund (s)
Nils Fredrik Aurelius (m)
Lennart Nilsson (s)
Lars Tysklind (fp)
Annika Qarlsson (c)
Carina Hägg (s)
Henrik S Järrel (m)
Rune Berglund (s)
Mikael Johansson (mp)

utrikesutskottet

Anita Johansson (s)
Inger Segelström (s)
Gunnar Hökmark (m)
Birgitta Ohlsson (fp)
Pär Axel Sahlberg (s)
Anne Ludvigsson (s)
Rosita Runegrund (kd)

Sermin Özürküt (v)
Yilmaz Kerimo (s)
Karin Enström (m)
Ronny Olander (s)
Gabriel Romanus (fp)
Maud Olofsson (c)
Tommy Waidelich (s)
Rolf Gunnarsson (m)
Agneta Gille (s)
Yvonne Ruwaida (mp)

försvarsutskottet

Kristina Zakrisson (s)
Christer Skoog (s)
Carl-Axel Roslund (m)
Eva Flyborg (fp)
Birgitta Ahlqvist (s)
Rune Berglund (s)
Else-Marie Lindgren (kd)
Karin Thorborg (v)
Kerstin Engle (s)
Patrik Norinder (m)
Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)
Runar Patriksson (fp)
Claes Västerteg (c)
Mikael Damberg (s)
Lars Lindblad (m)
Inger Lundberg (s)
Gustav Fridolin (mp)

socialförsäkringsutskottet

Kurt Kvarnström (s)
Åsa Lindestam (s)
Anne Marie Brodén (m)
Solveig Hellquist (fp)
Börje Vestlund (s)
Kerstin Andersson (s)
Kenneth Lantz (kd)
Kalle Larsson (v)
Billy Gustafsson (s)
Anne-Marie Pålsson (m)
Siw Wittgren-Ahl (s)
Anne-Marie Ekström (fp)
Annika Qarlsson (c)
Pär Axel Sahlberg (s)
Jeppe Johnsson (m)
Lilian Virgin (s)
Kerstin-Maria Stalin (mp)

socialutskottet

Martin Nilsson (s)
Jan Emanuel Johansson (s)
Anne Marie Brodén (m)
Mia Franzén (fp)
Christina Nenes (s)
Göran Norlander (s)
Ulrik Lindgren (kd)
Gunilla Wahlén (v)
Anneli Särnblad Stoors (s)
Peter Danielsson (m)
Veronica Palm (s)
Christer Winbäck (fp)
Annika Carlsson (c)
Kent Härstedt (s)
Catharina Elmsäter-Svärd (m)
Lennart Gustavsson (v)
Helena Hillar Rosenqvist (mp)

kulturutskottet

Louise Malmström (s)
Fredrik Olovsson (s)
Tobias Billström (m)
Hans Backman (fp)
Matilda Ernkran (s)
Niclas Lindberg (s)
Helena Höij (kd)
Siv Holma (v)
Susanne Eberstein (s)
Anna Ibrisagic (m)
Kenth Högström (s)
Torkild Strandberg (fp)
Lars-Ivar Ericson (c)
Sonia Karlsson (s)
Margareta Pålsson (m)
Berit Högman (s)
Leif Björnlod (mp)

utbildningsutskottet

Christer Adelsbo (s)
Mariam Osman Sherifay (s)
Tobias Billström (m)
Axel Darvik (fp)
Helene Petersson (s)
Joe Frans (s)
Torsten Lindström (kd)
Lennart Gustavsson (v)
Maria Öberg (s)
Ewa Björling (m)
Göran Persson i Simrishamn (s)
Marita Aronson (fp)

Håkan Larsson (c)
Eva Arvidsson (s)
Tomas Högström (m)
Lena Sandlin-Hedman (s)
Lotta N Hedström (mp)

trafikutskottet

Börje Vestlund (s)
Johan Löfstrand (s)
Carl-Axel Roslund (m)
Christer Winbäck (fp)
Lars Lilja (s)
Åsa Lindestam (s)
Mikael Oscarsson (kd)
Karin Thorborg (v)
Lennart Klockare (s)
Ulla Löfgren (m)
Paavo Vallius (s)
Anna Grönlund (fp)
Jan Andersson (c)
Berndt Sköldestig (s)
Ola Sundell (m)
Lars Ångström (mp)
Ingegerd Saarinen (mp)

miljö- och jordbruksutskottet

Rolf Lindén (s)
Rezene Tesfazion (s)
Cecilia Widegren (m)
Anita Brodén (fp)
Agneta Ringman (s)
Berndt Ekholm (s)
Björn von der Esch (kd)
Sven-Erik Sjöstrand (v)
Hans Stenberg (s)
Jan-Evert Rådström (m)
Anders Bengtsson (s)
Marie Wahlgren (fp)
Eskil Erlandsson (c)
Monica Green (s)
Anders G Högmark (m)
Inger Nordlander (s)
Mikaela Valtersson (mp)

näringsutskottet

Reynoldh Furustrand (s)
Raimo Pärssinen (s)
Henrik von Sydow (m)
Nyamko Sabuni (fp)
Jan-Olof Larsson (s)
Gunnar Sandberg (s)

Lars Lindén (kd)
Gunilla Wahlén (v)
Sören Wibe (s)
Carl-Axel Roslund (m)
Per Erik Granström (s)
Jan Ertsborn (fp)
Håkan Larsson (c)
Ann-Kristine Johansson (s)
Lena Adelsohn Liljeroth (m)
Marina Pettersson (s)
Lars Ångström (mp)

arbetsmarknadsutskottet

Matilda Ernkran (s)
Rolf Lindén (s)
Tobias Billström (m)
Mauricio Rojas (fp)
Anita Jönsson (s)
Lars Wegedal (s)
Annelie Enochson (kd)
Anders Wiklund (v)
Ann-Marie Fagerström (s)
Anna Lindgren (m)
Kurt Kvarnström (s)
Cecilia Wikström (fp)
Claes Västerteg (c)
Britt-Marie Lindkvist (s)
Carl-Axel Johansson (m)
Sylvia Lindgren (s)
Barbro Feltzing (mp)

bostadsutskottet

Leif Jakobsson (s)
Maria Hassan (s)
Anne Marie Brodén (m)
Gunnar Andrén (fp)
Helena Zakariasén (s)
Göte Wahlström (s)
Dan Kihlström (kd)
Gudrun Schyman (v)
Mariann Ytterberg (s)
Gunnar Axén (m)
Nikos Papadopoulos (s)
Yvonne Ångström (fp)
Jörgen Johansson (c)
Agneta Lundberg (s)
Göran Lindblad (m)
Sermin Özurküt (v)
Mona Jönsson (mp)

4 § Val av ledamöter och suppleanter i EU-nämnden

Företogs val av sjuutton ledamöter och sjuutton suppleanter i EU-nämnden.

Sedan de av Britt Bohlin avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive listor, valda för riksdagens innevarande valperiod till *ledamöter* respektive *suppleanter* i EU-nämnden.

ledamöter

Inger Segelström (s)
Sonia Karlsson (s)
Gunilla Carlsson i Tyresö (m)
Carl B Hamilton (fp)
Joe Frans (s)
Hillevi Larsson (s)
Mats Odell (kd)
Alice Åström (v)
Christina Axelsson (s)
Mikael Odenberg (m)
Berit Andnor (s)
Karin Granbom (fp)
Margareta Andersson (c)
Per-Olof Svensson (s)
Lennart Hedquist (m)
Urban Ahlin (s)
Ulf Holm (mp)

suppleanter

Anders Karlsson (s)
Pär Axel Sahlberg (s)
Lars Lindblad (m)
Lennart Fremling (fp)
Tone Tingsgård (s)
Paavo Vallius (s)
Holger Gustafsson (kd)
Lars Ohly (v)
Reynoldh Furustrand (s)
Beatrice Ask (m)
Lars U Granberg (s)
Helena Bargholtz (fp)
Eskil Erlandsson (c)
Börje Vestlund (s)
Per Bill (m)
Majléne Westerlund Panke (s)
Yvonne Ruwaida (mp)

Företogs val av tio ledamöter och tio personliga suppleanter i riksdagsstyrelsen.

Sedan de av Britt Bohlin avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive listor, valda för riksdagens innevarande valperiod till *ledamöter* respektive *personliga suppleanter* i riksdagsstyrelsen.

ledamöter

Britt Bohlin (s)
Berit Andnor (s)
Fredrik Reinfeldt (m)
Bo Könberg (fp)
Göran Magnusson (s)
Lennart Nilsson (s)
Stefan Attefall (kd)
Lars Bäckström (v)
Leif Jakobsson (s)
Anders Björck (m)

personliga suppleanter

Anita Johansson (s)
Margareta Israelsson (s)
Beatrice Ask (m)
Linnéa Darell (fp)
Jarl Lander (s)
Christer Skoog (s)
Maria Larsson (kd)
Berit Jóhannesson (v)
Kristina Zakrisson (s)
Per Westerberg (m)

6 § Val av ledamöter och suppleanter i Utrikesnämnden

Företogs val av nio ledamöter och nio suppleanter i Utrikesnämnden.

Sedan de av Britt Bohlin avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på respektive listor, valda för riksdagens innevarande valperiod till *ledamöter* respektive *suppleanter* i Utrikesnämnden.

ledamöter

Britt Bohlin (s)
Urban Ahlin (s)
Bo Lundgren (m)
Lars Leijonborg (fp)
Tone Tingsgård (s)

Sven-Erik Österberg (s)
Alf Svensson (kd)
Gudrun Schyman (v)
Inger Segelström (s)

suppleanter

Leif Jakobsson (s)
Sinikka Bohlin (s)
Fredrik Reinfeldt (m)
Bo Könberg (fp)
Håkan Juholt (s)
Maud Olofsson (c)
Inger Davidson (kd)
Lars Ohly (v)
Peter Eriksson (mp)

7 § Kallelse till konstituerande sammanträden

Talmannen kallade samtliga utskott till konstituerande sammanträde denna dag kl. 15.00 i respektive utskotts sammanträdesrum.

Talmannen kallade EU-nämnden till konstituerande sammanträde *onsdagen den 9 oktober kl. 11.00* i EU-nämndens sammanträdesrum.

8 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 30 september, samt för den 1 och 2 oktober.

9 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 10 oktober kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsminister Göran Persson, kulturminister Marita Ulvskog, statsrådet Mona Sahlin, utbildningsminister Thomas Östros och statsrådet Ulrica Messing.

10 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från den Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2002/03:FPM1 Bedömning av den europeiska sysselsättningsstrategin *KOM(2002)416* till arbetsmarknadsutskottet
2002/03:FPM3 Direktiv om främjande av kraftvärme *KOM(2002)415* till näringsutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.12 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 11.00 då debatten med anledning av budgetpropositionen skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 11.00.

11 § Debatt med anledning av budgetpropositionen

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2002/03:1 med förslag till statsbudget för 2003, finansplan, skattefrågor, ändrade anslag för 2002.

Anf. 2 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman och ärade ledamöter! Väljarna gav ett tydligt besked i valet: Mindre klasser i skolan, fler anställda i sjukvården och högre kvalitet i omsorgen är viktigare än stora skattesänkningar. Kort sagt: Reformen går före sänkta skatter. Denna prioritering har också legat till grund för den budgetproposition som regeringen presenterar här i dag. Men reformer förutsätter tillväxt. Sverige måste fortsätta att vara ett land i arbete och utveckling om välfärden ska kunna bli ännu bättre. Stora reformpaket skulle eka tämligen ihåligt om de inte också följdes av förslag för att öka tillväxten.

De senaste åren har vi haft en god ekonomisk utveckling i Sverige. Tillväxten har varit hög – högre än den genomsnittliga tillväxten i EU-området, högre än den genomsnittliga tillväxten i OECD-området, högre än den var under de år då Socialdemokraterna inte satt i regeringsställning. Det är ett gott betyg för den nuvarande tillväxtpolitiken. Men ska den goda ekonomiska utvecklingen fortsätta måste vi hålla ordning och reda i svensk ekonomi. Tillväxt kräver en stabil och sund ekonomisk politik. Vi får inte göra avkall på det.

Men det räcker inte med bara ordning och reda. Vi måste också föra en aktiv tillväxtpolitik. I denna budgetproposition lyfter vi fram tre områden för tillväxtpolitiken.

För det första måste konkurrensen i näringslivet öka. Bättre konkurrens ger konsumenterna tillgång till fler och bättre varor och tjänster till ett lägre pris. Att arbeta för ökad konkurrens är ingen ny uppgift för arbetarrörelsen. Redan i början av förra seklet bildades Kooperationen som en motkraft mot privata monopol och höga priser. Nu föreslås i budgetpropositionen fortsatta satsningar på ökad konkurrens. Bl.a. får

Konkurrensverket ökade resurser för att belysa utvecklingen inom tandvårdssektorn och mediemarknaden.

För det andra ska småföretagens villkor förbättras. Fler och växande företag är en förutsättning för ökad sysselsättning för tillväxt och välstånd. Det finns i dag drygt 800 000 företag i Sverige, varav drygt 600 000 är enmansföretag. För att vi ska få fler och växande företag måste vi ständigt se över och ompröva både regelverk och skatter. I årets budgetproposition aviserar regeringen en förändring av skattereglerna för fåmansbolagen, de s.k. 3:12-reglerna.

För det tredje ska tillväxten ske i samklang med miljön. Den framtidsinriktade miljödebattören Stefan Edman efterlyser en, vad han kallar, synvändning. Jag vill gärna citera Stefan Edman.

”Miljön’ är ingen debetpost. Omställningen till hållbarhet kommer tvärtom att bli en av de starkaste drivkrafterna i ekonomin under 2000-talets första årtionde. Vi behöver producera de nya materialen, de smartaste bostäderna och bilarna, de energieffektivaste sortimenten, kretsloppsprocesserna, energitekniken. Stort, smått, varor, tjänster.

Det bäddar för uppfinnare, kreatörer, entreprenörer. För växande företag. Nya företag. Och flera jobb. Ekonomisk tillväxt, alltså, men på en sund, ekologisk behovsgrund. ’Miljön’ som närande, inte tärande i ekonomin.

Svenska företag står inför en stor och växande ’grön’ exportmarknad. Visionen är att Sverige går upp i täten för en sådan miljödriven affärsverksamhet. Här öppnar sig unika möjligheter att gifta ihop industri- och exportpolitik med ekologisk hållbarhet och internationell solidaritet. Att förena storheter som tidigare varit oförenliga som eld och vatten.” Så långt Stefan Edman.

Herr talman! Vi har två stora utmaningar framför oss, två uppgifter som ska lösas under mandatperioden. Den första är att ta krafttag mot ohälsan i arbetslivet. Den andra är att skapa jobb till alla invandrade svenskar.

På samma sätt som vi socialdemokrater under många års tid tog kampen mot ohälsan i den tidiga industrialismens fabriker, för lagstiftning mot nattarbete, tunga lyft och dåliga arbetsmiljö, måste vi ta upp kampen mot ohälsan på dagens arbetsplatser. I dag handlar det om belastningsskador, stress och utslitning. Det handlar om ryggvärk, magont och musarmar. Det handlar om att många inte får vara med och bestämma, vare sig över arbetstid, arbetsuppgifter eller arbetsmiljö.

Målen är densamma nu som då. Ingen ska behöva slita ut sig på jobbet. Alla som vill och kan ta ett jobb ska också kunna få en chans att utvecklas. Ingen ska behöva bli klämd mellan ansvar för familj, barn och arbete. Alla ska ha rätt till inflytande över sin arbetssituation och sin arbetsplats. Därför föreslår regeringen nu ett antal åtgärder för att öka hälsan i arbetslivet. Sjukvården tillförs mer resurser så att sjuka snabbare får behandling. Alla långtidssjukskrivna får en egen kontaktperson på försäkringskassan. Arbetsgivarna ges starkare ekonomiska drivkrafter för att minska ohälsan. Alla sjukskrivna får bättre stöd för att komma tillbaka till arbetet. Den offentliga sektorn ska bli en mönsterarbetsplats.

På samma sätt som regeringen tidigare har satt upp mål för de offentliga finanserna, arbetslösheten, sysselsättningen och behovet av socialbi-

drag föreslår regeringen nu ett nytt mål. Antalet sjukdagar ska halveras till år 2008.

Låt mig också säga några ord om att skapa jobb till invandrade svenskar. En nyligen genomförd undersökning i Malmö visade att totalt sett hade 29 % av medborgarna i staden högskoleutbildning. Bland taxi-chaufförerna i Malmö var dock siffran betydligt högre. 44 % av taxi-chaufförerna hade högskoleutbildning. Taxibilarna kördes av dataingenjörer, civilingenjörer och en och annan läkare. Samtidigt ropar industrin och vården efter personal. Tyvärr är det en bild som inte bara gäller Malmö. Den finns i Stockholm och i andra delar av Sverige också. Därför lägger regeringen fram i budgetpropositionen ett antal förslag för att stärka invandrarnas ställning på arbetsmarknaden. AMS insatser till invandrare ökas. Tiden mellan beviljat uppehållstillstånd och arbete kortas. Undervisningen i svenska förbättras. Skyddet mot diskriminering skärps. Alla offentliga arbetsgivare ska utarbeta handlingsplaner för mångfald och mot diskriminering.

Herr talman! Den budget som regeringen nu föreslår innehåller förslag till reformer på totalt 19 miljarder, eller närmare 20 miljarder kronor.

Det handlar om reformer för barnen och ungdomarna. Ska vi satsa på Sverige i framtiden måste barnen stå främst. Allmän förskola för alla fyra- och femåringar införs nästa år. Föräldraförsäkringen förstärks. Studiebidraget höjs. Vi vill satsa på skolan. Ett tillskott på 1 miljard kronor per år gör att årligen kan flera tusen fler lärare, vaktmästare, kamrattstödare, skolsköterskor, psykologer och kuratorer anställas i skolan.

Det handlar om reformer för att stärka de äldres trygghet. Sverige ska vara ett land som kännetecknas av solidaritet mellan generationerna. Pensionerna höjs vid årsskiftet med det nya pensionssystemet. För dem som har lägst pension handlar det om ett välbehövligt tillskott om 300–600 kr i månaden. Tandvården förstärks. Ett nytt äldreförsörjningsstöd införs.

Det handlar om reformer för att förbättra vården och omsorgen och att minska ohälsan. Alla ska få vård efter behov. Köerna ska arbetas bort. Den särskilda vårdsatsning som riksdagen tidigare har beslutat om fullföljs. Särskilda pengar avsätts för att korta väntetiderna. Kommuner och landsting får drygt 4 miljarder kronor i extra resurser nästa år.

Det handlar om att skapa ett Sverige för alla. Fortfarande spelar kön, social bakgrund, etnisk tillhörighet och funktionshinder roll för människors möjligheter att påverka sina livsvillkor. Det kan vi aldrig acceptera. Därför satsar vi på ökad jämställdhet, integration och rättvisa.

Det handlar också om reformer för att ställa om Sverige till ett grönt folkhem. Nästa år avsätts 140 miljoner kronor för forskning om biologisk mångfald och ekologiskt hållbar utveckling. Skatten sänks på alternativa drivmedel. Den gröna skatteväxlingen fortsätter. Skatten på koldioxid, elenergi och avfall höjs.

Samtidigt sänks inkomstskatten för människor med låga och normala inkomster.

Totalt handlar det alltså om ett mycket omfattande reformprogram för nästa år.

Herr talman! Låt mig också ge regeringens bild av det ekonomiska läget.

Det senaste året har präglats av en kraftig internationell konjunktur-nedgång – en nedgång som naturligtvis förvärrades och fördjupades av terrordåden i USA den 11 september förra året. Tillväxten förra året i Sverige stannade vid låga 1,2 %. I år ser det något ljusare ut, både jämfört med förra året och jämfört med vad vi trodde i våras. Den svenska ekonomin tuffar på.

Trots nedgången i ekonomi under förra året är arbetslösheten fortfarande låg. Trots avmattningen har den öppna arbetslösheten fortsatt att sjunka och är i dag någon tiondels procentenhet lägre än den var för ett år sedan. I vårpropositionen trodde regeringen att vi skulle få en arbetslöshet runt 4,3 % i år. Den kommer nu att bli lägre än vad vi trodde i våras, liksom tillväxten kommer att vara högre än vad vi trodde i våras.

Det är en utveckling som skiljer sig från de flesta andra länder i Europa, där arbetslösheten i stället har ökat och där tillväxtsiffrorna har reducerats kraftigt på många håll.

En förklaring är att hushållen i Sverige har fått bättre inkomster i år tack vare reformer, skattesänkningar och löneökningar. Det har lett till en ökad privat konsumtion, som har bidragit till att arbetslösheten har kunnat hållas tillbaka.

Regeringens prognos är att tillväxten i år landar på drygt 2 %, för att nästa år öka till ungefär 2 ½ %.

Men vi ska vara uppmärksamma på att det kan komma bakslag. Utvecklingen i Mellanöstern liksom ett öppet krig mellan USA och Irak kan få konsekvenser för ekonomin. Då känns det tryggt att veta att vi inte släppte lös utgiftskarusellen, att vi inte drog på oss spenderbyxorna och slösade med våra pengar. I stället sparade vi, betalade av på den offentliga skulden och höll igen. Det har vi glädje av nu.

Trots en sämre internationell ekonomisk utveckling kan vi nu genomföra de reformer som vi har utlovat för nästa år och som fanns i vårpropositionen.

För att Sverige ska kunna fortsätta att vara ett land i arbete och tillväxt lägger regeringen fram ett omfattande tillväxtprogram i årets budgetproposition. Det innehåller ett initiativ till ett nytt samförstånd mellan arbetsmarknadens parter och regeringen. Det innehåller förslag för att skapa ett mänskligare arbetsliv. Det innehåller satsningar på utbildning och forskning samt åtgärder för att skapa ett företagsammare Sverige och förslag till förändringar, så att skatterna gynnar tillväxt och välfärd. Det innehåller förslag för att öka bostadsbyggandet, satsning på tillväxt i hela landet och grön tillväxt. Det innehåller åtgärder för att skapa ett aktivt och attraktivt Sverige.

Regeringen ser fram mot ett konstruktivt samarbete mellan arbetsmarknadens parter och samhället för att stärka tillväxten. Näringslivets organisationer kan spela en viktig roll för att stimulera till start av nya företag och expansion av befintliga småföretag. Den s.k. Bennet-Johnsson-gruppens rapport öppnar för en framgångsrik samverkan.

Herr talman! Kampen mot ohälsan och att skapa jobb till de invandrade svenskarna blir inte den enda uppgiften denna mandatperiod. Det ligger också en rad andra utmaningar framför oss.

1. Sveriges ekonomi ska fortsätta att utvecklas starkt. Målen för de offentliga finanserna och utgiftstaken ska klaras.

2. Sverige ska tillbaka till full sysselsättning. Sysselsättningen ska öka och arbetslösheten minska. De invandrade svenskarna måste få tillträde till arbetsmarknaden.
3. Sverige ska bli mer rättvist. Inkomstklyftorna måste minska såväl mellan dem som har högst och lägst inkomster som mellan kvinnor och män. Behovet av socialbidrag ska halveras. Nya pengar ska satsas på ökad rättvisa och trygghet, inte på stora skattesänkningar.
4. Sverige ska vara ett föregångsland när det gäller miljöpolitiken.
5. Sverige ska bli företagsammare. Ett gott näringsklimat är avgörande för framtida välstånd och rättvisa.

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Herr talman! I denna budget lägger regeringen fram förslag som kan ta Sverige vidare i rätt riktning. Det handlar om att fler ska få jobb, att arbetslivet ska bli mänskligare och att företagsklimatet ska förbättras. Det handlar om att klasserna i skolan ska bli mindre, att antalet händer i vården ska bli fler och att de äldre ska få höjda pensioner. Det handlar om att steg för steg utveckla Sverige till de många möjligheternas land, inte till de stora motsättningarnas samhälle – ett Sverige där alla, oavsett av vem man föds, var man växer upp eller vilka kontakter ens föräldrar har, får möjlighet att pröva sina vingar och spränga sina gränser.

Jag vill avsluta med att tacka Vänsterpartiet för ett bra samarbete om denna budget och både Vänsterpartiet och Miljöpartiet för en bra uppgörelse för hela den kommande mandatperioden.

(Applåder)

Anf. 3 FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Man brukar säga att av fyllon och barn får man höra sanningen. Det bör väl klargöras att jag, av uppenbara skäl, inte hänvisar till vad Bosse Ringholm just har sagt, utan mer till hur man brukar prata med barn i sin nära omgivning – det är oftast sådana jag stöter på. De vill prata om demokrati och vad som har hänt i höstens val. Jag tror att ni alla har hört resonemanget: Vad är demokrati? Det är olika lag, säger barnen. Vi säger partier. Någon är blå, någon är röd och någon är mer ilsket röd osv. Sedan handlar det om vem som kan få flest röster och vem som har det starkaste stödet. Barnen säger då att den som får flest röster vinner. Nja, säger vi, så enkelt är det inte, utan man måste prata ihop sig så att man har en majoritet bakom sig och sedan får de bestämma.

Jag har märkt att den där förklaringen inte stämmer på Sverige. Det kanske borde vara så, men för våra barn i Sverige måste vi berätta att det finns ett parti som inte är riktigt som de andra, som heter Socialdemokraterna, det röda laget. De ser det inte riktigt på det här viset.

De tycker inte att man behöver lämna de här beskeden så tydligt i valrörelsen. Eller snarare lämnar de alla besked i valrörelsen: Alla ska få mer av allting. Men samtidigt säger de: Fast vi får se om det finns något utrymme. Det har på fin politiksvenska kallats ett öppet mandat. Jag ser det mer som att man lämnar besked till väljarna: Vi vill ha makten, och efter valet får ni se vad vi ska göra av den.

Men det är inte det enda problemet. Det är också så att detta parti inte anser att de behöver ha den här majoriteten bakom sig. De söker stöd av väljarna för att bilda egen regering. Vilket resultat de får spelar ingen

roll. De bildar regering oavsett om det är på 30- eller i början av 40-procentsnivån som partiet får sitt stöd.

Jag tror att det betyder mer än vad vi har klart för oss att vi har ett parti som på det här sättet förknippar sig självt med makten, med maktens institutioner, och signalerar att val spelar allt mindre roll, att man inte avgår vid val, när man går tillbaka eller när det är förändrade mandat. Det var därför som den moderata riksdagsgruppen med stöd av borgerliga partier sade: Vi tycker faktiskt att det finns anledning att pröva om det finns ett förtroende för denna regering, eftersom vi uppfattar att underlaget har förändrats. Det var någonting som vi för övrigt också tyckte oss få bevisat i den misstroendeomröstning som var.

Men detta är inte det enda sättet att se maktens signum. Låt mig bara som en liten randanmärkning ta upp hur den här debatten har anordnats. Det finns sedan gammalt en överenskommelse om att oppositionspartierna, under stort hemlighetsmakeri, får hämta budgetar hos Finansdepartementet kl. 18.00 kvällen före för att sedan gå tillbaka till sina riksdagskanslier och läsa och därmed lägga grund för dagens debatt.

Vi har sedan några år tillbaka lärt oss att substansen, om det finns någon, ofta har läckt ut till medierna i förväg. I lördags morse vaknade vi och fick höra att Ekoredaktionen hade läst hela finansplanen. Det följdes sedan av Rapport- och Aktuellsändningar där jag såg urklipp från olika delar av finansplanen. Det är en debatt som har rasat under helgen och analytiker som har skrivit. Debatten är faktiskt nästan över när vi väl samlas här till en ny riksdag och ska ha vår stora diskussion.

Det är många som är nya i den här kammaren och som naturligtvis nu gemensamt ska värna om riksdagens framtid och det faktum att vi ska ha bra och innehållsrika diskussioner. Om vi fortsätter att på det här sättet alltid komma till färdiga diskussioner, till diskussioner som har varit, förminskar vi faktiskt riksdagen som demokratins högborg. Även de som ofta pratar om att demokratin har problem bör ju komma ihåg att en fräsch riksdag pratar om verkliga saker innan alla andra redan har pratat klart om det.

Jag tycker också att det besked som kom om strypningen av ESO, de här expertstudierna i offentlig ekonomi, egentligen är lite i samma anda. Detta ska nu göras om till något regeringsunderlagsorgan som ska prata om miljöfrågor. Vi fick nu besked om att det som har varit en fri röst att hämta lite kraft och lite idéer från och som inte har styrts under samma kollektiva hatt som allting annat ska försvinna. Sverige avtecknar sig alltmer som en enpartistat, som någonting som faktiskt inte känns öppet och bra.

Det finns en del besked i den budget som nu har lagts fram, och det viktigaste beskedet kom Bosse Ringholm in på mot slutet, att det är ett väldigt oklart parlamentariskt läge. I stället för en budget som är en trepartiöverenskommelse om tre kommande budgetår är det en tvåpartiöverenskommelse om två kommande budgetår. Till detta kommer någon särskild liten bilavgiftsbilaga från Miljöpartiet som vi får se senare. Det osäkra regeringsunderlaget, som vi prövade, framstår alltså i väldigt tydlig dager när man läser denna proposition.

Sedan finns det – Bosse Ringholm var inne på en del av det – ett fullkomligt raseri av olika former av målformuleringar. Jag tycker i grunden att det oftast är bra. Jag tycker att politiken ska styras efter synliga mål,

men nu börjar de bli så många och spreta i så många olika riktningar att man måste ställa sig frågan: Vart är det egentligen vi är på väg någonsans?

Här pratas naturligtvis om prisstabilitet och saldomål. Vi har lärt oss att det finns en särskild målformulering för att halvera arbetslösheten där man väljer en nivå för hur många arbetslösa man ska räkna, och sedan får andra finna sig i andra typer av åtgärder. Det pratas om halverade sjuktal fram till 2008, och vi ska få en särskild femårsplan för att halvera socialbidragsberoendet. En lång rad målformuleringar avtecknar sig.

Den känsla jag får är att detta egentligen är det besked som finns. Det är en bukett av olika målformuleringar. Alla har det gemensamt att det egentligen inte finns inskrivet några medel för hur detta ska gå till – det är åtminstone omnämnt väldigt kortfattat. Kvar blir bara den här buketten av lite spretiga målformuleringar, och jag får en känsla av att om man inte fyller dem med något innehåll riskerar buketten att vissna redan innan Bosse Ringholm har hunnit lämna kammaren. Det ger en bild av en regering och kanske ett regeringsunderlag som egentligen inte vet riktigt vart vi är på väg.

De ekonomiska osäkerheterna är tydliga. Det är flera som har påpekat det i de diskussioner som, som sagt, redan har varit kring denna budget. Det är svårt att inte känna av att vi har ett osäkert läge i omvärlden med diskussioner ifall USA ska anfälla Irak. Det finns en stor nervositet över huvud taget i synen på den amerikanska utvecklingen, men det går inte bara att peka på att det internationellt finns en sådan diskussion. Det finns också många signaler här hemma i Sverige. Vi har upplevt en sommar och en valhöst och en fortsatt signalering om varsel i svensk industri och svenska företag. Vi har sett en mycket kraftig nedgång i förmögenhetsvärden, framför allt i form av att aktier har sjunkit i värde. Vi har fått initiala signaler om att detta nu kanske också följs av prisnedgångar på bostadsmarknaden.

I detta läge väljer regeringen att ana ökad optimism och skriva upp tillväxtprognoser. Det är klart att det känns lite svårt att förstå vad denna optimism hämtar sin kraft från. Här pratas naturligtvis om alternativa utvecklingsmöjligheter, men man blir på något sätt svaret skyldig. Och det är klart att vi vet att det betyder väldigt mycket var man lägger dessa prognoser för tillväxtantagande.

Den kanske viktigaste av alla dessa målformuleringar som ändå finns gäller ju diskussionen om ohälsotalen, sjukfrånvaron, det faktum att detta i grunden väldigt friska folk sjukskrivs så oerhört, som är så svårt att förstå. Det pratas om en lång rad åtgärder, och det vore svårt för mig att protestera mot väldigt många av dem. Vi tittade i går kväll igenom 20 av de åtgärder som fanns och kunde finna att åtminstone elva var mer eller mindre direkt hämtade från den handlingsplan mot ohälsa som Moderaterna presenterade i valrörelsen. Naturligtvis blev vi utskällda för den då, men så där är det ibland med val. Man upptäcker nya kvaliteter efter valdagen som man inte såg före. Det finns annat som vi inte tycker är särskilt bra och som kanske har sin udd för mycket riktad mot arbetsgivarna, men jag vill gärna påpeka att detta är det enda som har någon form av substans, dessa förslag, huvudsakligen hämtade från moderater och som handlar om en hel del ökade kontrollåtgärder.

Prot. 2002/03:4
8 oktober

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

Sedan finns det resonemang om ohälsan i ett dåligt arbetsliv, men på något fantastiskt sätt lyckas man ta sig förbi just de huvudfrågor som vi ändå ser framför oss. Det nämns knappt att det är så flagrant att just offentliga arbetsgivare är dåliga. Man säger: De ska bli jättebra nu. Ja, men hur? Vad är grundproblemet?

Är det inte dags att lämna en tid då arbetslivet framför allt i offentlig sektor byggde på stora planmässiga kolosser som gjorde människan liten och dem som jobbade på golvet maktlösa? Känslan som skapades var: Visst, jag vet till vilken arbetsplats jag ska gå, men något egentligt inflytande har jag inte. Är det inte ett grund- och strukturfel i den offentliga sektorn att det ser ut på det sättet? Är det inte det som man borde närma sig? Den analysen lyser helt med sin frånvaro.

Det finns också resonemang om att det bara ska vara i arbetslivet som man ska ta krafttag när man ska diskutera hur ohälsan ser ut. Jag tror inte att det räcker. Jag vet genom mina generationskamrater att det inte är så enkelt som att det bara handlar om hur miljön ser ut på arbetet. Det handlar om hela livssituationen. Hur hinner vi med att vara människor? Hur hinner vi med våra barn? Hur får vi balans i ett stressigt liv? Det handlar inte bara om att diskutera arbetsmiljö. Det handlar om en politik som öppnar för människor att få större makt över sina egna liv, att vi ska få möjlighet att göra de prioriteringar som politikerna så gärna gör åt oss – sedan talar de om hur vi ska leva. Det är just makten som följer av att man står på egna ben, styr sitt liv, som jag tror är en helt avgörande faktor när det gäller att så många sjukskriver sig och inte tycker sig få utrymme i det svenska samhället och kanske inte heller i arbetslivet.

Till sist vill jag bara säga några ord om det som kanske ändå är det mest väntade av besked som trots allt har smugit sig in i budgeten. Här finns en för kommande år mycket kraftig utgifts- och skatteexpansion. Det nämns att skatteuttaget på två år kommer att öka med 112 miljarder. Det väntar en lång rad utgiftsökningar. Jag kan bara säga att vi kommer att återkomma till detta och föreslå en annan politisk väg. Uppgifterna för ett frihetligt parti i Sverige kommer att vara betydande under de kommande åren.

(Applåder)

Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp):

Herr talman! Det vore en viss överdrift att påstå att jag såg fram emot den här budgeten med stor förväntan. Precis som Fredrik Reinfeldt – som jag vill hälsa välkommen till denna debatt – sade har vi fått vänta på att få läsa innantill, men vi har kunnat höra en hel del på senare tid om vad budgeten handlar om. Förväntan var inte särskilt stor, men när jag i går kväll slog upp budgeten och började läsa kunde jag konstatera att regeringen redan i första meningen har helt rätt: Nu börjar en ny mandatperiod. När jag sedan fortsätter att läsa är det inte så väldigt mycket mera rätt.

Detta vore verkligen ett tillfälle för regeringen och dess stödpartier att presentera vad man vill göra inte bara nästa vecka utan under den kommande mandatperioden. Det vore ett tillfälle att presentera hur man vill möta utmaningarna, vad man vill göra åt sjukskrivningarna, vad man vill göra åt segregationen och behovet av tillväxt och flera företag.

Folkpartiet fick ett mycket starkt stöd i valet. En väldigt viktig orsak till det är att vi säger som det är även om det inte alltid är bekvämt. Vi har upplevt att människor verkligen uppskattar det. De är trötta på blå dunster eller röda dunster. De vill ha politiker som ser verkligheten i vitögat och utifrån det kan göra någonting åt problemen och möta utmaningarna. Verkligheten är den att företagandet går ned, sjukskrivningarna går upp, sysselsättningen bland invandrare sjunker, företagen fortsätter att flytta ut och manssamhället består.

Den socialdemokratiska regeringen har under den gångna mandatperioden fått stor utdelning på små insatser på grund av en stark internationell konjunktur som nu är svag, på grund av en svag valutakurs som nu stärks, på grund av ledig kapacitet som i stort sett har ätits upp och som genom de konjunktürkänsliga finanserna har skapat möjligheter att kortiktigt öka de offentliga utgifterna. Nu blir det i stället genom den svagare konjunkturen ett underskott i statsbudgeten.

Det har varit politiskt lyckosamt men inte särskilt lyckat för Sverige. Nu blir det, som sagt var, annorlunda. Vi liberaler gick den 1 september – före valet – ut och sade att vi på grund av den försämrade ekonomiska situationen reviderade planerna för vad vi kunde göra. Vi vill inte göra utfästelser som inte håller.

Den socialdemokratiska regeringen förnekade verkligheten och fortsätter att förneka verkligheten. Den kommer med en del överraskningar och en hel del budgettricks. Jag tycker inte att det är särskilt bra, milt sagt.

Det är väldigt vanligt i sådana här debatter att debattörerna, herr talman, använder sig av många olika sifferserier och statistiska uppgifter. Beroende på vilka basår och jämförelsetal man väljer kan man bevisa i stort sett vad som helst med statistisk ekvilibristik. Det är naturligt att regeringen väljer de siffror som om de är korrekta – det är som vi alla vet inte alltid de är korrekta – är de mest gynnsamma. Jag vill bara nämna det enkla faktum att när Göran Persson blev statsminister var Sveriges BNP per person 3 % över EU-genomsnittet. Nu är den 1 % över EU-genomsnittet.

Herr talman! Som Fredrik Reinfeldt påpekade förut är det med synen på majoriteter som med synen på matematiken. Regeringen anser sig med sina 40 % ha vunnit valet, biter sig fast vid makten och förhandlar med Vänsterpartiet under parollen *same procedure as last year, same procedure as every year*. Man tänker osökt på grevinnan och betjänten. Ringholm sitter som grevinnan medan Bäckström från Vänsterpartiet snurrar runt och förhandlar och säger: Ska vi inte ha höjda tak i sjukförsäkringen? *Sherry with the soup?* Jaja, säger Bosse Ringholm, om ekonomin så tillåter. Så snurrar Bäckström ett varv till och säger att han vill ha höjt bistånd. Jaja, vi kan väl fatta beslut, säger Ringholm – *white wine with the fish*. Det är hela tiden, som ni vet, någon som man snubblar på. Under isbjörnsfallen låg Peter och Maria.

Förutom att budgeten redan har varit ute rätt länge och är ganska färdigdiskuterad är den också helt inaktuell. I den överenskommelse som finns på Vänsterpartiets och Miljöpartiets hemsidor – den kanske också finns någon annanstans – påpekas det att budgeten ska förhandlas om i riksdagen. Förutom att vi inte vet varifrån man fått underlaget och i vilken mån det stämmer vet vi inte heller vad det är vi ska debattera här i

riksdagen. Det ska bli några nya hemliga förhandlingar bakom stängda dörrar där saker och ting ska ändras.

När man läser i budgeten ser man tyvärr väldigt lite av den verklighet och vardag som råder runtomkring oss. Börsen har nästan halverats sedan årsskiftet. 3 G-operatörerna begär uppskov. De får inte ens bygglov till sina master. Ändå väntar sig regeringen att investeringarna ska öka väldigt mycket. Stora varsel läggs. Sysselsättningen har stagnerat och ändå skriver regeringen ned arbetslösheten.

Det är som om Bosse Ringholm inte läser samma tidningar som jag. I dagens morgontidningar finner man en bankekonom som är skeptisk angående återhämtning. Det står om storstädningen som fortsätter, om varsel som präglade september, om Utfors som säger upp 130 anställda osv. Varslen fortsätter att öka. Det är sådant som det står om i tidningarna och som utgör verkligheten och vardagen för människor. 70 000 färre jobbar nu än för ett år sedan. Den totala arbetslösheten har fastnat i sitt läge och sysselsättningen sjunker för invandrare.

Det behövs en liberal offensiv för jobb och företagande. Vi kämpar och kommer att fortsätta att kämpa för sådana reformer som gör att Sverige växer och fungerar bättre. Det som är bra för människor måste också vara bra för det gemensamma. Det som är bra för myndigheterna måste vara bra för individerna.

Vi kommer att fortsätta att kämpa som vi gjorde för skattereformen, pensionsreformen, EU-medlemskapet, den självständiga riksbanken, vårdgaranti osv. Vi kommer att fortsätta att kämpa för ändrade regler för företagande, för fåmansbolagen, för att ta bort dubbelskatten, avskaffa förmögenhetskatten och underlätta arvskiftet för småföretag. Läser man i budgeten förstår man att vi kommer att få fortsätta att kämpa för det länge. Det bara utreds och utreds. Det blir snart tioårsjubileum för utredningar utan att det blivit något av.

Herr talman! Det är mycket bra med mål. Men man måste också fundera över vilka mål man sätter upp och hur man ska nå dem. Vårt främsta mål för den ekonomiska politiken är att tillväxtkraften ska öka från 2 % till 3 %, och utifrån det lägger vi våra förslag.

Jag tänkte nu nämna några områden ur den långa rad av områden där man behöver jobba vidare. Jag tänkte särskilt ta upp företagandet, sjuk-skrivningarna och utanförskapet för invandrare.

Regeringen borde i stället för att sitta i knät på Wallenberg och storfinsansen göra mer för att förbättra villkoren för de små och växande företagen: mera frihandel, ökad internationalism, bättre förutsättningar när det gäller skatter, mindre krångel och mer konkurrens. Ni orkar ju inte ens ändra i plan- och bygglagen så att man kan få öppna en mataffär! Reformera de offentliga tjänsterna och säg en gång för alla nej till förlängd sjuklöneperiod! Jag har upplevt det som det största orosmolnet på himlen för landets småföretagare. Vart jag än kommer och pratar med företagare är de mycket oroliga för detta. I budgetpropositionen öppnar regeringen för en fundering kring detta förslag som slår hårdast mot de människor som har en svag position på arbetsmarknaden, som kanske har en knackig hälsa eller ett funktionshinder eller som har småbarn. Det slår hårt mot kvinnor.

Detta borde regeringen göra mycket åt. Vi kommer tillbaka med våra förslag kring hur man ska få fart på företagandet. Ni pratar väldigt myck-

et om hur ni ska ge stöd och subventioner till krisbranscher. Ni pratar väldigt lite om hur man ska gynna lönsamma företag.

Det andra området som nästan utgör en skandal är sjukskrivningarna. Ur de långa litaniorna där man kastar upp en massa bollar med olika tänkbara lösningar plockar man inte ned några bollar för att sätta i sjön. Man har någon sorts idé om att alla dessa idéer som man kanske någon gång kan komma till skott med och lägga förslag om och faktiskt få genomföra kommer den gång senare då man har bestämt sig att vara så bra att folk blir friska inte bara då utan också retroaktivt. Ni skriver ju ned prognosen över kostnaderna för sjukskrivningarna redan för i år, med hjälp av förslag som kanske ska komma senare efter någon sorts terapeutiska trepartssamtal.

Om det verkligen skulle funka att folk blev retroaktivt friska på det sättet skulle jag vara den första att nominera Bosse Ringholm till Nobelpriset i medicin. Men jag tror inte att det kommer att fungera. Jag tror att det här bara är ett av era vanliga budgettrick. Människor far illa under tiden, och jag tycker att det är stötande.

Det tredje viktiga området är integrationspolitiken. Vi liberaler vill släppa in fler. Vi vill att fler människor ska få möjlighet att komma till vårt land, vare sig de behöver skydd i form av asyl eller bara vill vara med och bygga en bättre framtid för sig själva och för oss andra här i vårt land. Men framför allt vill vi göra upp med er misslyckade segregationspolitik – se till att alla de hundratusentals människor som har fått komma in i vårt land också ska få komma in i vårt samhälle, att de också ska få vara med och jobba och försörja sig själva och att deras barn också ska få den start i livet de har rätt till genom en bra skola.

Utanförskapet och segregationen handlar oerhört mycket om maktlöshet. Regeringen vill göra integrationspolitiken till en första rangens uppgift för Sverige, och det låter ju bra. Men sedan är man kvar i det här sosseriet och AMS:eriet. Man är kvar i omhändertagandementaliteten och klienttänkandet. Mer åtgärder från AMS har inte löst någonting på de senaste decennierna. Det behövs ett radikalt nytänkande.

Det har varit mycket debatt om tankarna på språktest för medborgarskap. Men det viktiga beskedet från oss i Folkpartiet är att vi ska ta bort det språkrav som finns i dag och som håller människor utanför arbetsmarknaden. Vi ska ta bort det språkrav som finns för att få lov att komma in på arbetsförmedlingen.

Om vi verkligen ska kunna bekämpa utanförskapet måste vi våga göra upp med våra egna politiska system. Då får inte systemen fortsätta att vara viktigare än människorna. Då måste vi, herr talman, göra upp med den misslyckade skolpolitiken, som drabbar de barn hårdast som behöver skolan allra mest. Regeringen har som vanligt ingenting att komma med där.

Herr talman! Sverige hade verkligen behövt en ny regering. Bosse Ringholm hade behövt sitta på avbytarbänken ett bra tag. Det hade vi alla mått bra av. Vi hade behövt en regering som i stället för att köra alla gamla utgiftsloften i någon sorts nytt kretslopp hade haft kraften och viljan att se verkligheten i vitögat och ta tag i de stora utmaningarna. Jag är säker på att Bosse Ringholm som vanligt har inskrivet i sitt manus att jag är en dysterkvist, men det är jag inte. Men man måste ta avstamp i verkligheten. Vi har enorma möjligheter, och de möjligheterna består

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

framför allt av alla de människor som finns i vårt land. Man måste få chansen. Vi hade behövt en regering med större ambitioner för Sverige och med betydligt högre pretentioner på sitt eget arbete.

Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp underkänner det här budgetförslaget. Vi vill bryta dagens stagnation med en skola där alla barn får de kunskaper de behöver, med en högskola som ser till folk inte bara kommer in utan faktiskt också kommer ut med en utbildning med kvalitet, med förbättrade villkor för forskningen och med ett företagsklimat som får entreprenörsandan hos människor att blomstra i stället för att kvävas. Vi vill ha en värdig vård utan dessa eviga köer och en integrationspolitik som släpper in alla de människor som i dag är utestängda. Vi vill ha en politik som ger kvinnor och män lika chanser och lika möjligheter men där resultatet inte behöver bli det som Bosse Ringholm och Gudrun Schyman har bestämt utan där människor får bestämma själva.

Vi kommer fr.o.m. i dag och fram till den 23 oktober att lägga fram våra förslag på alla viktiga politikområden. Den 23 oktober kommer vi att lägga fram en alternativ budget som kommer att vara mycket bättre än den ni nu har förhandlat fram.

(Applåder)

Anf. 5 MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det är mörka orosmoln som hopas över svensk ekonomi. Samtidigt är svenskt näringsliv mer sårbart än någonsin. Enbart de senaste tio dagarna har 217 personer varslats i Visby, 413 i Linköping, 250 i Kumla, 750 i Gävle, 239 i Skara, 50 i Hässleholm och 280 i Göteborg, och i går varslade Ericsson ytterligare 1 600 anställda. Under andra kvartalet i år ökade antalet anställda i konkursdrabbade företag med 27 %. 14 000 personer har i år drabbats av konkurser i de företag där de är anställda.

Herr talman! Budgetpropositionen bekräftar vad många misstänkt. Regeringen står handfallen, oförberedd, bekvämt lutad mot överoptimistiska antaganden, med en budgeteringsmarginal på 0,4 % som värn mot det annalkande övädret. Det finns inte ens ett embryo till småföretagarpolitik.

Ta 3:12-reglerna, som Bosse Ringholm pratade om här. Han har stått här i fem år och ropat skott kommer i 3:12-frågan. Blir det inte lite tröttsamt? Småföretagsdelegationens förslag var ett vallöfte inför *förra* valet, Bosse Ringholm.

Ingen i det röda laget tycks bry sig om hur kakan ska kunna växa. Vi får besked om hur den ska fördelas. Man spanar efter vind och väntar som vanligt på den internationella konjunkturen.

Frågan är egentligen: Vill vi ha privata företag i Sverige? Spelar privata svenska företag någon roll för den ekonomiska utvecklingen i vårt land, för vård av våra gamla, omsorg om våra barn och utbildning för vår och deras framtid? Efter att man har studerat budgeten känns den frågan faktiskt berättigad.

Om svaret på dessa frågor är ja infinder sig följdfrågan: Är vi då beredda att ändra spelreglerna så att privata företag kan växa och privata företagare bli fler snarare än färre? I dag finns det faktiskt färre företagare i Sverige än vad det gjorde 1993.

I dag skriver Dagens Nyheter i en intressant och insiktsfull artikel i ekonomibilagan att företagandet börjar med lusten. Dagens regeringspolitik förkväver lusten att starta och driva företag. Detta visas bl.a. av att cirka hundra företagare per vecka i dag kastar in handduken.

Det röda laget, som fortsätter att regera Sverige, ger i dagens budgetproposition ett entydigt svar: Nej, företagen behöver inte bättre villkor. Tillväxten fixar sig nog ändå, och Sverige kan, med regeringsförklarings ord, fortsätta att utvecklas som välfärdsnation.

Herr talman! Det är nu några år sedan statsrådet Ingela Thalén vid en demonstration utanför Ericsson i Norrköping manade folket att inte köpa Ericssons mobiltelefoner. Hon har blivit över hövan bönhörd. Nu när företagets vd ödesmättat talar om att Ericsson har ett till ett och ett halvt år kvar kräver socialdemokratiska politiker att Persson måste rädda Ericsson för att säkra jobben i Kumla, Gävle och Norrköping. Jag undrar, herr talman, varför socialdemokratiska politiker aldrig kräver att regeringen ska skapa ett bättre företagarklimat som kunde rädda och framför allt utveckla och skapa nya jobb i hela landet. Varför föredrar man att trängas vid livbåtarna i stället för att försöka rädda hela fartyget?

Det är inga konkreta åtgärder så långt ögat når, om man undantar att Invest in Sweden Agency ska få ökade resurser för att, som det heter, attrahera utländska investeringar i Sverige. Den satsningen, herr talman, behövs knappast. Den politik som regeringen har fört har ju bäddat för ett snabbt utländskt övertagande av det svenska näringslivet. Ingen annanstans i världen ökar utlandsägandet så snabbt som i Sverige, och ändå kommer den utvecklingen av allt att döma att accelerera.

Nej, Bosse Ringholm! Utnyttja nu regeringsmakten och gör slut på den skattemässiga diskrimineringen av privat svenskt ägande i Sverige! Det handlar om att slopa förmögenhetsskatten. Det handlar om att ta bort dubbelbeskattningen av aktier. Fortsatta straffskatter på svenskt ägande urholkar välfärden på ett mycket allvarligt sätt.

Om nu Ringholm vägrar göra detta vänder jag mig faktiskt till Miljöpartiet och frågar om *ni* åtminstone skulle kunna medverka till en skatteväxling där dessa för vårt land så skadliga skatter elimineras genom en skatteväxling där vi höjer bolagsskatten från dagens 28 % till 30 %. Den drabbar ju, till skillnad från dubbelbeskattningen och förmögenhetsskatten, också det växande utländska ägandet. I dag diskrimineras enbart svenskt ägande. Jag tror att en sådan här skatteväxling skulle vara möjlig att genomföra med Miljöpartiets hjälp i riksdagen.

Vad som behövs är reformer som gör det möjligt för många fler än i dag att starta och driva företag. Det är en skandal att regeringen efter åtta år fortfarande helt saknar en småföretagarpolitik. Som ett par ekonomer visade på DN Debatt i går är det hart när omöjligt för människor utan ett betydande sparkapital att starta företag i Sverige.

I Dagens Industri såg jag en helsidesannons från Sveriges Verkstadsindustrier häromdagen. Den var undertecknad av vd:n Anders Narvinger och cheferna för rader av verkstadsföretag med Atlas Copco, Sandvik, SKF, Volvo och Scania i spetsen. Upprop! lydde rubriken. Projektanställ en nytexaminerad civilingenjör! var uppmaningen. Efterfrågan på ingenjörer och tekniker är nu den lägsta på nio år, får vi veta i uppropet. Antalet arbetslösa civilingenjörer har fördubblats på ett år. Detta, herr talman, säger inte bara något om den svåra konjunktur som delar av

verkstadsindustrin är inne i. Det handlar om ett företagarklimat som inte ens kan erbjuda de mest kvalificerade av våra ungdomar jobb.

Herr talman! Detta är alltså den 18:e ekonomiska proposition som den socialdemokratiska regeringen lägger fram sedan 1994. Men inte heller den här gången tar Göran Persson och Bosse Ringholm de stora utmaningar som Sverige står inför på allvar. Men eftersläpningen fortsätter. Trots den skrytvals som Bosse Ringholm drog i början är det så att Sveriges ekonomi utvecklas framåt sämre än snittet för USA, väsentligt sämre än vårt grannland Finland, sämre än genomsnittet för världen i stort och sämre än genomsnittet för EU. Det är sanningen.

Regeringen budgeterar för att låna 21,1 miljarder kronor till sina reformer. Utgifterna för sjukpenning och förtidspensioner hejdas inte, trots att regeringen medvetet fortsätter att underbudgetera utgifterna för sjukförsäkringen för att få ihop budgeten. Regeringen föreslår nya ofinansierade utgifter på tilläggsbudget på drygt 9 miljarder kronor. Hela 70 % av sysselsättningsökningen mellan 1997 och 2001 beror på den ökande sjukfrånvaron, inte på att fler jobb faktiskt har skapats. Den faktiska andelen sysselsatta i arbetade timmar ökade bara med 5 %. Detta, herr talman, är världens utan jämförelse mest dyrköpta sysselsättningsökning.

Det duger alltså inte att förspilla ännu en mandatperiod i viljelös socialdemokratisk tövan och handlingsförlamning. De som i praktiken gynnas av det röda laget är de allra rikaste svenska miljardärerna. Det är utländskt ägande i Sverige. Det är de utländska experter som lockas hit för att ta över efter svenska experter som tröttnat och som följt med flyende huvudkontor och forskningsavdelningar till varmare företagsklimat.

Miljöpartiet har klokt nog skaffat sig utrymme för samarbete med andra än socialdemokraterna. Detta, menar jag, ger en historisk möjlighet så att Sverige skulle kunna få en ny företagar- och näringspolitik med ett ansvarigt förvaltande av de ändliga resurser som vi har till låns under vår stund på jorden, kombinerat med en långsiktigt hållbar tillväxt.

Herr talman! Sverige har alltså stora utmaningar att möta. Till skillnad från regeringen diskuterar vi kristdemokrater dem och anvisar en politik. Det ska vi göra här i kammaren den 23 oktober när vi lägger fram vår motion, vårt alternativ till regeringens budget. Dagens budgetproposition visar med all tydlighet att det trötta och splittrade röda laget saknar gemensamma visioner. Jag hoppas att den icke-socialistiska majoritet som faktiskt finns i denna kammare kan komma till användning för ett konstruktivt samarbete som kan ge hopp om en bättre framtid för Sverige.

(Applåder)

Anf. 6 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Herr talman! Vi har nu hört finansministern berätta om budgeten. Vi har hört tre kritiska recensenter ge sina omdömen. Och jag måste säga, herr talman: Det är långt från Ringholm till Odell, väldigt långt, i synen på verkligheten! För att travestera en filmtitel: Ett bröllop och tre begravningar. Det kanske blir en fjärde när vi får höra Centern tala. Vem har rätt? Är det Ringholm eller recensenterna?

Vi hörde en recensent, Karin Pilsäter, beskriva det här väldigt målande med Ringholm som grevinnan – det är väl inte så väldigt likt, inte, och Ringholm dricker inte – och jag som betjänten. Jag lovar er att jag är

en väldigt bråkig betjänt i så fall. Reinfeldt, det är inget enpartivälde i det här landet, tro inte det. Jag är en besvärlig betjänt. Jag är en samarbetspartner. Men om man nu ska gå på den här liknelsen, Karin Pilsäter, så tänk på de tre osynliga gästerna vid bordet. Det är väl ni det!

Vi står bakom den här budgetens förslag till anslag och nya skatteregler. Det är inte så att allt är som vi skulle vilja, men budgeten är tillräckligt bra. Reinfeldt sade att den röda alliansen inte lämnar några besked och att man inte vet vad den vill – det är helt oklart. Men läs och jämför den här budgeten med vad som stod i den ekonomiska vårpropositionen! Vi är ju nästan monomant noggranna med att uppfylla våra vallöften. Punkt för punkt prickas av. Man kunde möjligtvis kritisera oss för att vi så slaviskt håller våra vallöften, men det är ju det vi ska göra: Vi gör precis det vi fick mandat för i valet. Det är jag varken stolt eller nöjd för – jag är bara hederlig och gör det jag lovade i valet, och det är därför vi står bakom den här budgeten. Det är gemensamma reformer från oss och Socialdemokraterna.

Jag var förundrad över att Miljöpartiet inte tycktes vilja stå fast och genomföra detta, men nu har de kommit till sans, och det är bra det, Yvonne Ruwaida! Välkommen i det rödgröna laget!

Jag behöver inte repetera allt som Ringholm redan har berättat för kammaren, men det går att läsa. Det är samma reformer som vi gick till val på. Men det är något nytt också. Det är inte bara det vi lovade i valet. Det finns nya saker. Ringholm lovade inte i valet att satsa drygt 4 miljarder ytterligare till kommunerna nästa år. Jag åkte runt från Norrbotten till Bohuslän och sade att det vore klokt att göra det, och jag är glad att jag och Bosse Ringholm är överens om att det är klokt att göra detta nu. Vi gör samma bedömning i nuläget, och jag är glad för det.

Vad ska vi nu göra? Vi stöder den här budgeten, och vi ska också tänka på vad alternativet hade varit. Det hade möjligtvis funnits tre alternativ: regeringskris, den principiella reservationens öken eller borgerlig politik. Det vore ju långt sämre, inte bara för våra väljare. Det vore sämre för hela landet, så det är bra att vi gör det här.

Men vi ska också vara ärliga och erkänna att budgeten är framdiskuterad under för stor tidspress. Orsaken till det är den komplicerade situation som uppstod efter valet då det inte fanns vare sig en majoritetsregering eller en politisk överenskommelse.

Men nu har vi den överenskommelsen i 121 punkter, och då slipper vi den tidspressen till nästa omgång. Det är bra. Det innebär en oerhörd stabilitet för landet. Det är t.o.m. bra för de finansiella marknaderna att vi har den långsiktiga stabiliteten så att man vet vad man har att vänta sig.

Vi ska också vara ärliga i debatten. Fredrik Reinfeldt försökte anslå en ny, resonerande ton, och det är bra. Vi ska ta det på allvar. Låt oss säga som det är, för färg, fernissa eller bra paketering är ingen lösning på verkliga problem. Låt oss tala om problemen, om medaljens baksida.

Låt oss erkänna att det samlade offentliga sparandet är i lägsta laget. Men med hänsyn till att vi har outnyttjade resurser i ekonomin, att vi har haft ett duktigt sparande innan, som Ringholm var inne på, kan det finnas skäl att acceptera en nivå på 1,5 % under 2003 som fullt förenlig med det långsiktiga målet om 2 % överskott över en konjunkturcykel.

Låt oss ta fasta på det Mats Odell sade och erkänna att han hade rätt när han påpekade att statens budget går mot underskott. Vi är inte där

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

ännu. Nästa år ska vi nog klara oss. Men jag ska också erkänna att det är bl.a. med hjälp av överföringar från AP-fonden och inkonterad försäljning av statlig egendom som vi i Vänsterpartiet inte är glada för. Det är ingenting vi driver på.

Vi ska också veta att prognoserna för 2004 pekar på ett underskott på runt 20 miljarder, som Odell var inne på. Men en stat kan mycket väl låna enskilda år för angelägna satsningar, för arbete eller kamp mot ohälsa. Det lärde oss Wigforss en gång när han sade: Är vi för fattiga för att arbeta? Självklart är vi inte det.

En stat kan göra det. Men då måste vi ha en samlad stark offentlig ekonomi. Sverige har en stark offentlig ekonomi. Om vi nu gick med i EMU, vilket Gud förbjude, skulle vi klara både stabilitet och Maastrichtvillkor. Det gör inte ens Tyskland, Frankrike och Italien. De är långt sämre. Vi är bäst i klassen i den meningen, ordning och reda i offentliga finanser. Det är inte de mest grundläggande problemen.

Låt oss tala om det mest grundläggande problemet. Det är att vi har för få i arbete och för höga ohälsotal. Det är delvis två sidor av samma sak. Vi har för många sjukskrivna och för få i arbete. När vi angriper det problemet och löser det kommer också det offentliga sparandet och statens budget att se bättre ut.

Ett annat grundläggande problem är att vi har alltför många nya svenskar som inte kommer in i arbetslivet och att vi har omotiverade löneskillnader mellan kvinnor och män. Se på min kavaj! Det är inte Skattebetalarnas knapp, om nu någon tror det. Den är från tre fackförbund som säger att det är dags att ta bort löneklyftan och låta kvinnor få sin rättmätiga del av kakan: Hela slanten till kvinnorna. Det är dags att bryta ned lönediskrimineringen. Bär den knappen, vänner i riksdagen, oavsett vilket block ni tillhör! Jag tror att vi alla delar denna strävan eller i vart fall borde göra det.

Vi har problem med att klyftorna har växt mellan de som har mycket och de som har lite, att de fortsätter att växa mellan regionerna. Det är grundläggande. Vi är fortfarande långt från den ekologiska jämvikten. Det är grundläggande problem. Vi tär på gemensamma resurser. De problemen ska vi lösa. Men det är klart att vi inte kan lösa dem i en årsbudget. Vi har ingen sådan krigslist. Det existerar inte. Vi ska fortsätta att diskutera under hösten, i den ekonomiska vårpropositionen, i varje års budget. Vi ska göra det tillsammans, hela kammaren, naturligtvis. Det är viktigt att ta fasta på.

Vi påstår inte att vi har lösningen, politikens nirvana. Men ännu mindre skulle bli löst med oppositionens alternativ. I bästa fall kommer ni med döbelnsmediciner – om ni minns Fänrik Stål: Det hjälper för stunden men ger sjufalt värre plåga dagen efter. Det är ju det ni har. I värsta fall förvärrar era förslag de problem som skulle lösas. Alltför många av era förslag är bara teoretiska ansatser som kanske skulle kunna gå att genomföra på lång sikt men som inte kan göras på ett års sikt. Det är kanske insikten om den svagheten som gjorde att Centerpartiet valde att hoppa av från det grönbå blocket som var i vardande, ens innan man hade kommit till skott. Det kanske var den insikten, att man inte riktigt kände att det bar. Det kanske var klokt.

Men ingen ska dömas ohörd. Om oppositionen kommer med konstruktiva förslag ska vi lyssna, sakligt och objektivt.

Reinfeldt sade att det var ett målraseri och att vi måste minska på antalet mål. Är ni beredda? Ibland frågar jag mig om ni i Moderaterna bara har ett mål, nämligen att sänka skatten. Mål 2 och mål 3 lyder också: Sänk skatten. Det är de tre mål ni har. Står ni fast vid det gigantiska paketet på 80 eller 100 miljarder i sänkt skatt?

Det är en ny ton hos Reinfeldt, och jag uppskattar den, genuint. Men är det något annat än ett tonläge? Har man också ändrat i substansen? Det är först då vi kan börja mötas. Även en mer moderat moderat skattesänkningspolitik med 60 miljarders skattesänkning till 2004 skulle skapa stora hål i statens budget. Som Odell påpekade skulle det öka risken för statliga underskott.

Har ni lämnat den blå bunkern på riktigt, Reinfeldt, eller har ni bara skickat ut en signal om att ni kanske är på väg ut ur bunkern? Vad är det nu det heter: nytt vin i gamla läglar? Nej, jag missade nog det ordspråket. Men Alf Svensson nickar instämmande, så det måste vara rätt komihåg.

Man kan fråga sig om Karin Pilsäter står fast vid det hon sade. Hon sade: Vi drog ju tillbaka våra löften, så vi är ju så ordentliga och snälla. Men ni ska veta det i kammaren att även efter den folkpartistiska reträtten anstränger man den offentliga ekonomin långt mer än vad vi i Väns-terpartiet gjorde. Vi ställde krav på 20 miljarder mer i reformer än vad som var sagt, under mandatperioden. Folkpartiet lovade sänkt skatt med 38 miljarder redan till 2004. Även efter reträtten slog de oss i påverkan på offentlig ekonomi.

Står ni fast vid att ni ska sänka skatten med 38 miljarder på två år? Ni behöver inte vänta till den 22 eller den 24. Ni kan väl ge besked i dag. Reinfeldt berättade hur mycket som hade läckt ut. Ni har rimligen haft tid att gå och fundera. Ni skulle ju bilda regering ihop med några. Då måste ni väl ha funderat på vad ni tänkte göra. Ge besked nu!

Berätta då för kammaren hur ni klarar både reformer och sänkt skatt samtidigt och bättre statsfinanser. Är Folkpartiets förvandling total, från det lilla liberala partiet till det stora Laberopartiet som kan växla en hundring i tre femtiolappar? Är förvandlingen fullständig? De kan allt.

Eller berätta för kammaren om era sparprogram. Står ni fast vid era förslag om drakoniska nedskärningar inom arbetsmarknadspolitiken där var fjärde anställd vid arbetsförmedlingarna skulle tvingas bort och var fjärde kurs ställas in redan nästa år? Sedan står Karin Pilsäter här och säger att vi ska ha en ny ton i kammaren. Det ska vi visst ha. Men jag blir arg när jag hör orden ”sosserier” och ”AMS:erier”. Jag känner människorna som arbetar på arbetsförmedlingen, som sliter och försöker få människor – nya svenskar – in i arbete. De kallas föraktfullt sosserier och AMS:erier. Det finns kanske några av dina egna väljare där, Karin Pilsäter. Men det blir inte många kvar om ni kallar dem sosserier och AMS:erier, svenska statstjänstemän, män och kvinnor.

Ni talar om att invandrarna ska komma in på arbetsmarknaden. Visst, men ta då inte bort de få redskap som finns. Det handlar om att ta bort kravet på svensk-kunskaper på arbetsförmedlingen. Det gäller svenska för invandrare. Ska vi ta bort det? Det är väl den nyckel de behöver för att komma in på arbetsplatserna.

Kristdemokraterna är inte utan synd de heller, det måste sägas. Tror ni fortfarande att det är möjligt att redan i januari nästa år bryta ut kostnaden för trafikolyckor ur statens budget och föra över på obligatoriska

trafikförsäkringar? Jag brukar säga att jag tror på Gud och sådant jag ser. Men ni kan inte tro att det är möjligt att göra det. Ni kommer aldrig att kunna få se en sådan snabb omläggning till januari. Men så gör ni er budget.

Hur tror ni kristdemokrater att det skulle påverka långtidssjukskrivningarna om ni införde karensdagar? Alla förstår väl att långtidssjukskrivningarna inte går ned när det blir mer sjuknärvaro på kort tid. Jag tror t.o.m. att det skulle kunna driva upp långtidssjukskrivningarna, när lågavlönade undersköterskor tvingas gå till jobbet för att de inte har råd att vara sjuka. Det kommer att slita ned dem och öka långtidssjukskrivningarna.

Herr talman! Det finns en kritik mot vårt och Socialdemokraternas gemensamma alternativ som går ut på att vi inte ständigt lägger in ökande kostnader för sjukfrånvaron i våra budgetalternativ. Jag har verkligen suttit och funderat på det. Jag får säga att jag har en viss förståelse för den kritiken. Jag har själv funderat på vad som vore mest riktigt. Men jag har kommit till den slutsatsen att en budget måste vara en plan för handling och inte bara en prognos. Då skulle man ju kunna avskaffa politiken och ha en räkneapparat som sade hur det blev.

Vi måste ha en plan för kampen mot ohälsan. Vi har en plan för det som vi har lagt fram. Det står i finansplanen. Vi lägger inte fram de här förslagen i första hand för att hålla budgeten utan för att minska det lidande som ohälsan utgör. Vi kan inte nöja oss med att passivt registrera och skjuta till mer pengar. Att gå långtidssjukskriven är det största enskilda hot som finns mot varje enskild människas hälsa. Det är livsfarligt för hälsan att gå långtidssjukskriven. Vi måste göra något för att få ned långtidssjukskrivningarna.

En helt annan sak är att vi måste öppna arbetslivet för de nya svenskarna. Svenskt näringsliv och vissa borgerliga partier, t.ex. Folkpartiet, säger att vi ska öppna gränserna och ha arbetskraftsinvandring. Det kan jag nog diskutera. Min hemstad Uddevalla är uppbyggd av finsk arbetskraft, av folk från Jugoslavien och Italien. Vi har alltid sett positivt på det. Men låt oss börja i rätt ände. Låt oss riva murarna runt dagens arbetsplatser som stänger ute de nya svenskarna. Låt oss börja där! Har vi klarat den uppgiften ska vi nog ta itu med den andra.

Herr talman! Det här är första steget på en lång mandatperiod. Det finns mycket som vi ska göra, men nu har vi bredd och samling kring 121 punkter. Utgångsläget är gott. Vi vet att inkomster måste finnas innan de fördelas. Vi vet att det finns skatter som borde sänkas eller slopas. Men vi i Vänstern räds inte heller att höja någon skatt om det skulle behövas för att betala för gemensam välfärd eller bekämpa ohälsan.

Det gör inte att vi a priori är för höga skatter. Att säga att man är för höga skatter är lika begåvat som att säga: Jag är för höga priser. Jag handlar bara på NK för där är det dyrt. Ingen är så stollig i verkliga livet. Därför tog vi under förra mandatperioden beslut om sänkt skatt på ungefär 70 miljarder kronor. Det gjorde vi för att kompensera för pensionsavgifter, och för att göra det billigare att bo.

Men det finns heller inga gratisluncher, och priset för gemensam välfärd heter skatt. Vi kanske gick för snabbt fram under förra mandatperioden. Nu tar vi en paus med skattesänkningar och ser till att hålla ord-

ning på finanserna. Därför avvisar vi oppositionens *quick fix* i form av sänkt skatt. Jag tror, herr talman, att de också själva snart gör det – när de har kommit ut ur bunkern.

Nu ska vi öka inkomsterna. Mats Odell, här är en vänsterpartist som vill ha fler jobb i privata företag, i verksamheter som inte är skattefinansierade. Vi har en grupp inom Vänstern som kallas Företagsam Vänster. Vi har partibeslut på att vi stöder den verksamheten. Vi är eniga på den punkten.

Jag säger att vi ska ha en politik som ger fler jobb som inte finansieras via skatter och fler jobb i en gemensam välfärd som finansieras genom skatter. Detta är inte en motsättning. Det är en politik för steg framåt, för steg på två ben.

När det gäller mindre företag ska vi gå från ord till handling. Det gäller 3:12-reglerna, pomperipossaeffekten, försök med schablonbeskattning, men kanske gäller det framför allt att lindra arbetsgivarperioden i sjukförsäkringen för de mindre företagen.

Jag tycker att Karin Pilsäter har helt rätt. Vi i Vänsterpartiet tycker att hon har helt rätt. Det är väl bra att borgerlig vänster och vänstervänster är överens på den punkten. Jag tror att vi också kommer att få med oss andra partier i den synen. Arbetsgivarperioden i sjukförsäkringen är jobbig för en liten företagare, även om det är fel att säga att den generellt slår mot mindre företag. Det gör den inte.

Det hjälper dock inte den enskilde företagaren att kollektivet klarar sig. Om jag har en frisersalong och min anställda är borta i 14 dagar, eller om jag har ett åkeri och chauffören är borta i 14 dagar, är det nästan en katastrof. Här behöver vi en lindring.

När det gäller kommuner och kvinnolöner måste man fördela om pengar till kommunerna så att de verkligen har ekonomiska möjligheter att jämna ut löneskillnaderna mellan kvinnor och män. Jag ska bära knappen tills vi har börjat göra detta!

Herr talman! Vi har redovisat en klar och tydlig färdväg. Vi begär inte, och behöver inte, applåder från oppositionen. Vi tar gärna emot dem från majoriteten. Vi vet var vi står starka och var vi behöver göra mer. Vi tar gärna emot kritik – och förslag – från oppositionen, Fredrik Reinfeldt, när kritiken är konstruktiv, och det blir den säkert. Jag lovar att försöka ta till vara alla goda idéer.

Herr talman! Vi söker inte strid, men vi räds den inte när den behövs. Vårt mål ligger fast: att bygga ett samhälle där trygghet och frihet för var och en är en förutsättning för allas fria utveckling.

Tack för samarbetet. Vi ska gå vidare med en rödgrön allians för jobb och rättvisa.

(Applåder)

Anf. 7 LENA EK (c):

Herr talman! Ärade åhörare och ledamöter! Grunden för allt välstånd är det fria företagandet. Ett bättre klimat för små och medelstora företag är helt avgörande för Sveriges möjligheter att fullt ut ta till vara människors skaparkraft. Det behövs för att vi ska kunna klara en bra skola för våra barn, en bra vård för våra sjuka, en värdig omsorg om barn och gamla, för att få en bättre utveckling utanför storstadsområdena och för att vi ska få arbetstillfällen för alla våra nya svenskar som ska ha en

chans till försörjning genom eget arbete. Det är enbart ett livskraftigt och mångsidigt näringsliv som kan skapa ekonomisk tillväxt.

Det är därför beklämmande att se vad den socialdemokratiska regeringen under de senaste åren, och förstärkt av den här budgetpropositionen, har åstadkommit tillsammans med samarbetspartierna. Det påminner starkt om regalskeppet Vasa som kapsejsade på Stockholms ström för 374 år sedan. Det är gott om vimplar och flaggor samt pukor och trumpeter, men det är ont om stabiliserande faktorer som gör att man klarar seglatsen. Skrovet är för högt och rankt, och riggen är för stor och vindkänslig. Den viktiga stabiliserande barlasten är på tok för liten och instabil. De ekonomiska nyckeltalen ser minst sagt oroväckande ut.

Samtidigt som regeringen slår sig för bröstet för överskottet i de offentliga finanserna gapar hålen allt större i statens kassakista. De kommande två åren, som ingen har nämnt något om hittills i dag, räknar regeringen med att statskulden ökar med mer än 50 miljarder kronor – detta i en budget som redan i sig är en glädjekalkyl.

Hela det offentliga sparandet uppstår i pensionssystemet, men överskottet i pensionssystemet går inte in i sparandet utan det används för att dölja underskottet i statens finanser. På ett eller annat sätt kommer därför Perssons och Ringholms springnota att drabba våra barn.

Mer än var femte människa i arbetsför ålder är i dag beroende av trygghetssystemen. Mer än var femte människa! Hur tror ni att det känns för dem när regalskeppet går in i en storm utan att vara fullt utrustat?

Hushållens inkomstökning halveras nästa år. Det gäller alltså de hushåll som hittills har hållit konjunkturen uppe. När inkomstökningen halveras nästa år skriver finansministern upp tillväxttalen.

Det är en tröst för tigerhjärtan att det ska bli gratis inträde till de statliga museerna. Jag kan rekommendera det utmärkta Vasamuseet.

Den svaga utvecklingen i näringslivet har redan slagit mot jobben. Antalet sysselsatta i industrin har under året minskat med mer än 35 000. Då är de senaste timmarnas varsel inte inräknade. Det innebär att den del av ekonomin som ska dra in pengar krymper, samtidigt som den andra delen av ekonomin ökar.

Jag är fullt på det klara med att det på sina ställen behövs mer människor i den offentliga sektorn för att klara angelägna och behjärtansvärda behov. Men det som är så oroande är att balansen inte finns, att obalansen och rankheten i ekonomin på det här viset förstärks ännu mera.

För att vi ska klara den offentliga sektorn måste vi ha ett starkt skrov som bär. Det skrovet är företagandet och den tillväxt som skapas i företagen.

Vi har från Centerns sida sagt att minst 300 000 nya arbetstillfällen behövs i näringslivet för att säkra välfärden. Det som är bekymmersamt, nästan hemskt, i det föreliggande budgetförslaget är att det inte finns någon strategi för en starkare tillväxt. Var ska vi ta 't? som de sade i visan. Hur ska vi klara av de växande behov som vi står inför? Det handlar om hoten från globaliseringen, åldersboomen, integrationsproblematiken, de växande sociala klyftorna, något som heller inte hittills har nämnts. Det måste fram pengar, och pengar kommer bara genom företagande.

Vad tänker de ministrar som fortfarande sitter kvar i regeringen och som stod på gator och torg och krävde bojkott mot Ericsson genom att uppmana till att inte köpa de svenska telefonerna? Vad tänker de nu när

Ericsson senast i dag varslar ännu en grupp människor? För mig är det symtomatiskt för den näringslivspolitik och det tillväxttänkande som finns i regeringen. Det kommer att drabba oss alla, och särskilt dem som har det problematiskt.

Med regeringens ekonomiska politik blir enda sättet att infria Gudrun Schymans löften om höjda kvinnolöner att sparka några av arbetskamraterna. Så kommer det att se ut.

Herr talman! Centerpartiet och Socialdemokraterna har diametralt olika syn på hur man skapar välbefinnande och tillväxt. I socialdemokraternas värld ska man fördela resurser medan vi funderar på följande: Hur kommer resurserna fram? Vem är det som driver företagen? För oss står den enskilda människan i centrum. Därför är det viktigt att fundera över hur det skapas förutsättningar för fler och växande företag.

Hur känns det att bara behöva fylla i blanketter i stället för att jobba? Hur känns det att fundera över varför arbetsgivaravgifterna stoppar nyanställningar när man själv håller på att jobba ihjäl sig och gärna skulle vilja ha en anställd till? Hur känns det när man inte kan lämna över företaget till sina barn därför att företaget slås ihjäl av arvsskatten i mellanledet?

En annan sak som illustrerar synen är det sätt man beskriver Simplexgruppens hisnande framgångar på i det material vi har fått i går kväll: "Från 2001 till augusti 2002 har 78 konsekvensanalyser genomförts och därigenom har förslagets effekter på små företag uppmärksamats". Det är väl bra. "Som resultat av detta har ett tjugotal förslag dragits tillbaka eller ändrats". Suck! Man har alltså låtit 60 av 80 gå vidare och har stoppat 20. Det minskar inte regelbördan utan ökar den i stället ganska rejält. Så jobbar Simplexgruppen när den nu äntligen har kommit igång.

Vi tycker också att det är patetiskt att man återigen ska behöva ta upp 3:12-reglerna i det här sammanhanget. Vi har t.o.m. på delar av det komplexet riksdagsbeslut. En majoritet har gjort en beställning till regeringen på lagstiftning. Men inte ens det har man lyckats plocka fram när det gäller Pomperipossaeffekterna.

Det är viktigt med en annan syn på företagandet. Vi kommer inom några veckor att redovisa en alternativ budget som handlar om tillväxt och enskilda människors vilja och skaparkraft.

Ett annat stort område som egentligen inte behandlas mer än i fraser är ohälsan. Den bekymmersamma utvecklingen har diskuterats i denna kammare åter och återigen. Problemen har varit kända i över sex år. Hittills har ingenting gjorts. Jo, det kom en strategi förra året med utredningsuppdrag och krav på bättre statistik, information och sådana saker. Men några skarpa åtgärder har inte kommit.

Det material som nu kommer har recenserats tidigare. Man kan raljera över recensioner i denna kammare. Men visa då upp vilka skarpa förslag som finns för att åtgärda detta. Vad har ni i majoriteten för skarpa förslag för att hjälpa människor tillbaka, ge dem en garanterad rehabilitering och se till att de får vård direkt och hjälp tillbaka? Det som finns här är en kontaktperson. Det är väl jättebra att ha någon att hålla i handen, men det är hjälp man behöver. Så är det.

Ni ska veta, alla ni som lyssnar, att kostnaderna för sjukersättningar och förtidspensioner motsvarar hela kostnaden för försvaret, rättsväsen-

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

det, polisen och familjepolitiken. Kostnaderna ökar också dramatiskt och har ökat i sex år. Nu kommer det mer utredningar och kanske några beslut till nästa år och i vårpropositionen.

Det jag redovisade var inte hela bilden av kostnaderna. Om man dessutom funderar över vad dessa människor skulle ha gjort på jobbet om de hade varit där fördubblas kostnaderna för samhällsekonomin ända upp till 250 miljarder.

Regeringen har gett flotta målformuleringar. Det kan vi göra allihop. Vi kan direkt ställa oss här i en lång kö och rada upp flotta målformuleringar. Skarpa förslag är det mycket mer ont om. Men de målformuleringarna ska ändå, mina vänner, spara 10 miljarder som man redan har lovat bort till annat. Det är flott.

Sedan till den regionala klyvningen. Om hela Sverige fick hjälpa till skulle både ekonomin och välfärden vara starkare. Vi vet hur det ser ut. Befolkningen minskar, tillväxten fördelas ojämnt och skillnaderna ökar. När det gäller ohälsotalen är det väldigt stora skillnader mellan olika delar av landet liksom när det gäller arbetslösheten. Det speglar alldeles självklart en politik som inte har lyckats.

Det är viktigt att poängtera att dessa delar av Sverige inte vill ha nödmynt från Stockholm. De vill ha lika villkor och rätten att kunna bestämma över sin vardag. Det ska vara lika villkor för alla kommuner att erbjuda likvärdig skola och omsorg och lika villkor för företagare runtom i landet.

Efter att nu ha sett regeringens spel under dessa år och under valrörelsen vill jag påpeka att en väg är en väg. Det ska gå att åka på den. En mobiltelefon är en mobiltelefon. Den fungerar bara om det finns mottagning. Bredband ska ha en viss hastighet på informationsöverföringen. Annars kan ni byta namn på regeringens satsning till "smalband till vissa". Det vore mer sanningsenligt.

Till Björn Rosengrens misslyckade planhalva löper nu också justitieministern i full fart och erbjuder ordningsvakter och parkeringsvakter i stället för poliser. Men en polis är en polis, och bara poliser ska sköta polisens arbete. Staten har ansvar för vissa centrala funktioner. Staten borde också ge lika villkor när det gäller de funktionerna.

Herr talman! Det finns en stark livskraft på landsbygden och i Småortssverige, inte minst i form av kreativa företagsidéer. Regeringens proposition lämnar människorna där i sticket. Nu är det upp till oss andra att försöka förbättra villkoren så att kreativiteten släpps fram.

Herr talman! Vi i Centerpartiet vill också genomföra en ambitiös politik för att anpassa Sverige och övriga världen till det ekologiskt hållbara. Med en tuff internationell miljödiplomati, helt annorlunda än den som varit de senaste fyra åren, och ett helhjärtat engagemang för skärpt europeisk miljöpolitik, där man inte stoppar gemensamma miljöskatter t.ex., vill vi att EU ska hantera miljöfrågorna resolut genom en *common environmental policy*, en CEP. Det ska vara en gemensam fast miljöpolitik som lånar sina strukturer från den, som vi vet, oerhört fasta jordbrukspolitiken. Tekniken kan här användas till något konstruktivt på miljöns område.

Det ska ske med en svensk miljöpolitik som går före genom ekonomiska styrmedel och stimulanser, skärpta krav på produkter och produktion samt folkbildning. Vi vill genomföra en skatteväxling där höjda mil-

jöskatter används till att sänka arbetsgivaravgifterna och där pengarna verkligen kommer rätt och inte hamnar på ett konto på Riksgälden, som har varit fallet under några år under den tidigare mandatperioden.

Vår målsättning är att använda näringslivets kreativitet och genomslagskraft för att ställa om samhället. Det pågår på vissa håll i svensk basindustri en snabb miljöutveckling som aktivt borde stödjas. En miljödriven utveckling är en jättechans till ekonomisk tillväxt. Då frågar man sig återigen: Målformuleringarna finns, men var finns förslagen?

Inte minst i arbetet för att nå en ekologiskt hållbar utveckling har landsbygden och dess företagande en nyckelroll att spela. Jord- och skogsbruk är de viktigaste producenterna av förnybara råvaror och resurser och en tillgång. Släpp fram en miljödriven utveckling och tillväxt. Producera mycket mer av förnybara bränslen och drivmedel för att ersätta kärnkraft, kol och bensin. Ge det som är miljövänligt lika eller bättre konkurrensvillkor. Det finns t.ex. ett stort utrymme för starkt växande produktion av biologisk industriråvara.

Herr talman! Det är, som någon har sagt tidigare i debatten, alltid väldigt lätt att svepa fram en massa fina ord och målformuleringar. Det är svårare att ta tag i djupare och mer komplicerade problem. Det är synd att regeringen, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, inte har tagit chansen att försöka rätta till några av de allvarliga brister som vi har i det här landet. De behöver rättas till om statskutan ska hållas på rätt kurs och inte välta, till elände för de människor som har det mest besvärligt.

Centerpartiet kommer under tiden fram till nästa val att bedriva en konstruktiv, grön och borgerlig opposition mot den socialdemokratiska regeringen. Vi kommer att stå för ett alternativ som tar fasta på behoven av tillväxt, sundare statsfinanser, minskad ohälsa, lika villkor i hela landet och miljödriven utveckling. Insikten om att välståndet står och faller med villkoren för den enskilde företagaren kommer att vara grundbulten i vår politik.

Vi kommer att ta den sociala klyvningen på allvar och ge utrymme för reformer som ska ge mer självbestämmande och livskvalitet. Det handlar om skattesänkningar – faktiskt – för låg- och medelinkomsttagare så att de kan klara sig på ett vettigt sätt, om en familjepolitik som ger föräldrar chansen till mer tid med sina barn och om bättre villkor för pensionärerna.

Vi avvisar det budgetförslag som har lagts fram därför att det inte klarar de krav som ställs på Sverige i den situation som vi ser i dag. Vi kommer att lägga fram vårt alternativ om två veckor.

(Applåder)

Anf. 8 YVONNE RUWAIDA (mp):

Herr talman! Jag tackar talmannen för att han uttalade mitt namn rätt. Det börjar bli trevligt när man känner sig integrerad och inte diskriminerad genom att folk har lärt sig ens namn.

Jag tänker börja med den debatt om regeringsbildning som har förts nu efter valet. Jag tycker att det är lite synd när Lars Bäckström behöver ställa sig här uppe och kalla sig själv för en besvärlig betjänt. Okej – det är skämtsamt, men jag hade hoppats att Lars Bäckström hade kunnat stå här uppe och ha sina partikolleger som ministrar, eller kanske att han själv hade kunnat vara en. Utgör man ett stöd till en regering så bör man

också ingå i regeringen. Det är en grundhållning som Miljöpartiet har, där vi inte har bytt åsikt. Vi har fått i gång en process för att ändra den regeringsbildningsmodell som har varit förhärskande sedan det kalla kriget. Vi vill föra en debatt och förhoppningsvis också kanske se en förändring av Sveriges grundlag i denna fråga. Vi har försökt bryta den svenska tradition som finns där regeringen får stöd av s.k. stödpartier. Vi har seriöst förhandlat för att bryta den traditionen.

Slutresultatet har tyvärr inte blivit någon förändring när det gäller regeringsbildningsmodellen i dag, men förhoppningsvis i framtiden. Men det har blivit den politiskt sett bästa uppgörelse som vi i Miljöpartiet de gröna någonsin har gjort med Socialdemokraterna. Den uppgörelsen hade vi aldrig kunnat få i hamn om det inte hade varit för väldigt hårda förhandlingar. Jag kan berätta för er alla att det hände mycket under det senaste dygnet.

Jag vill rikta ett tack till Vänsterpartiet. Vänsterpartiet fick igenom en sak som vi har drivit, men inte lyckats med, nämligen en bättre skrivning om biståndet. Biståndet ska uppnå enprocentsmålet under mandatperioden, och det är någonting som vi stöder och är glada för att Vänsterpartiet senare drev igenom.

Människor och djur ska inte utnyttjas för kortsiktig ekonomisk vinning. En samhällsutveckling där både människor och vår gemensamma livsmiljö bryts ned är en återvändsgränd. En samhällsutveckling där människor diskrimineras, där människor blir utbrända eller där människor står utanför arbetsmarknaden är en återvändsgränd. En samhällsutveckling där torsken dör ut, där vädret blir mer extremt och där livsmedlen innehåller azo-färgämnen är också en återvändsgränd.

Vi i Miljöpartiet de gröna har gått till val med 38 punkter för en grönare framtid. I den överenskommelse för mandatperioden som vi har slutit kan både gröna väljare och gröna partimedlemmar vara nöjda med att flertalet av våra vallöften kommer att genomföras under mandatperioden. Låt mig nämna några:

Friår kommer att införas i hela landet senast 2005.

Vi kommer att göra en ökad satsning på förskolan, för att öka personaltäteten och ge möjlighet att minska barngrupperna.

Vi kommer att ha en förlängd föräldraförsäkring med två fullersättningsmånader och höjd nivå för alla garantimånader från 60 till 180 kr om dagen. Detta ska genomföras under mandatperioden.

Vi kommer att ha ett svenskt fiskestopp av torsken som kan bli torskens räddning.

Till detta kommer fortsättning och utvidgning av miljöarbetet från förra mandatperioden och många andra frågor.

En fråga är djurskyddet, som ska stärkas ytterligare. Långa djurtransporter ska minska.

Men det finns också brister. Vi skulle vilja se fler framsteg när det gäller en förbättrad företagar- och näringslivspolitik. I de frågorna har vi fört många intressanta diskussioner med t.ex. Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Kanske kan vi återkomma med en gemensam motion i dessa frågor under motionstiden. Låt oss undersöka den möjligheten!

Jag vill prata om barnen först. Barnen är vår framtid, och den allra viktigaste gruppen som vi behöver satsa på är just barnen. All politik

borde utgå från barnens perspektiv och framtidsperspektivet. Det vi har jobbat för och också lyckats genomföra är att ge föräldrar mer möjlighet att vara med sina barn. Vi tycker också att det är oerhört viktigt att satsa på förbättrad kvalitet på skola och förskola.

Men man behöver också ta ett större ansvar för barn i andra perspektiv. T.ex. behöver Migrationsverket bli bättre på att ta hand om ensamma asylsökande barn och ungdomar. Det är oacceptabelt att det råkar hända att dessa utsatta barn utnyttjas i t.ex. prostitution.

Alla människor behövs på framtidens arbetsmarknad. Fortfarande saknar många människor ett arbete, och det är en brist. Många med funktionshinder tas inte in på arbetsmarknaden. Stora grupper med utländskt klingande namn, som mitt efternamn, är arbetslösa. Men lika många har arbeten som de är överkvalificerade för, och det är ett enormt slöseri med mänskliga resurser och människors kunskaper och vilja att delta och bidra.

Nu gör vi under mandatperioden många och viktiga insatser för att minska diskrimineringen i samhället. Det handlar om kvinnors diskriminering, invandrades diskriminering och funktionshindrades diskriminering. Förhoppningsvis kan det batteri av insatser och åtgärder som finns med i 121-programmet vara en viktig del för att minska diskrimineringen.

Oftast är det fel att prata om integrationspolitik, som de flesta gör i debatten. Det som är det allvarliga problemet, och det som man måste ta tag i, är att motverka diskriminering. Det är också en grundbult i en demokrati att vi försvarar människors lika värde. Jag vill också nämna hur viktigt arbetet mot islamofobi, antisemitism och även homofobi är. Det är en viktig del i att försvara människors lika värde, och det är lika viktigt i en ekonomisk debatt som i alla andra debatter.

Fiskestoppet för torsken kommer att kunna rädda torsken i Östersjön. Det kanske är den enda chansen. Farhågorna från näringen i denna fråga, som vi kan se i medierna och i de samtal vi får, är överdrivna. De farhågorna utgår ifrån att man misstror vårt löfte om kompensation. Det är en fråga som vi, Socialdemokraterna och Vänstern arbetar med att ta fram i dagarna.

Det är oerhört viktigt med en aktiv och radikal klimatpolitik. Den gröna skatteväxlingen kommer att fortsätta i en bra takt. Den kommer att se lite annorlunda ut än i den budget som ni har fått på borden i dag – den kommer att vara lite större i sin omfattning efter det att vi har arbetat med den här i riksdagen.

Jag vill poängtera en sak som Lena Ek nämnde. Hon säger: Vi vill ha en riktig skatteväxling – pengarna ska inte hamna hos Riksgälden. Det är en felaktig syn. I den första skatteväxlingen som genomfördes – på ungefär 1,2 miljarder – hamnade pengarna på skattesänkningssidan på det som kallas för det individuella kompetenssparandet. De pengarna finns i dag hos Riksgälden, men alla skatteväxlingar sedan dess har handlat om sänkt skatt på arbete. Det är inte pengar som har hamnat hos Riksgälden. I det förslag som föreligger för den gröna skatteväxlingen för nästa år handlar det om sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare.

Det behövs också andra viktiga insatser för att minska utsläppen av växthusgaser. Här har vi fått igenom att trängselavgifter införs och att det ska göras en satsning på solceller, solvärme, vindkraft och förnybara

bränslen. Detta kombinerat med vår tidigare beslutade satsning på järnvägar och subventioner av miljöbilar ger bättre förutsättningar för den nödvändiga omställningen av energi- och trafiksystemen. Kanske kan vi se till att våra barn och barnbarn kan fiska torsk i Östersjön och leva i ett klimat utan extremt väder, enorma flyktingströmmar och miljökatastrofer.

Låt mig sedan ta upp ohälsan. Det är en av de absolut viktigaste frågorna att ta tag i i framtiden. Det finns ett citat som vi i Miljöpartiet tycker är väldigt sant. Det säger följande: Kanske har vi skapat ett arbetsliv som kräver friskare människor. Kanske har vi fel arbetsliv för de människor vi har.

I den överenskommelse som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har står det följande: Arbetslivet måste bli mänskligare. Rätten till ett arbete måste samtidigt vara rätten till ett arbete att må bra med. I dag slits alltför många ut och blir sjuka och försvinner i förtid från arbetslivet. Stressen och hetsen i arbetslivet slår mot alla. Den sprider sig till samhällslivet i övrigt och in i privatlivet. Men livet är ingen kapploppning. Hetsen måste brytas. Möjligheten att själv styra över arbetsförhållanden, fritid och arbetstid måste öka.

Detta är helt sant. Här finns ett batteri av åtgärder som vi föreslår. Det är bl.a. olika förslag som ökar individens inflytande över arbetstidens förläggning, t.ex. en rätt till tjänstledighet på deltid som motsvarar den rätt som småbarnsföräldrar har i dag. Det handlar också om försök med arbetstidsförkortning där den dagliga arbetstiden förkortas och där man ska utvärdera påverkan på hälsa och jämställdhet. Friåret ingår naturligtvis också i detta. Men det finns en mängd andra förslag som handlar om att försöka minska ohälsan.

Jag vill ta upp en frågeställning som har diskuterats mycket på senare tid där jag tycker att man lite grann saknar perspektiv. Det handlar om det som kallas att man tar in en *second opinion*, dvs. ett annat läkarintyg, efter 60 dagar. Det är principiellt inte fel med en *second opinion* i vissa fall om denna *second opinion* innebär att den sjukskrivne ska gå till en läkare som inte är knuten till försäkringskassan. Men det fokus som saknas i debatten är den sjukskrivnes. Då tänker jag främst på de patienter som har kroniska smärttillstånd, t.ex. fibromyalgipatienter. Dessa patienter skickas runt inom sjukvården, ofta helt utan diagnos. De får ofta motstridiga besked om behandlingen för sin sjukdom.

En utredning visar att genom att samla olika kompetenser runt patienten, s.k. teamvård, kunde ett stort antal långtidssjukskrivna patienter återgå eller delvis återgå till arbetslivet igen. Kanske skulle en *second opinion* kunna vara rätten att komma in i denna teamvård.

Det är oerhört viktigt att komma åt sjukskrivningarna, men vi får inte glömma patientens perspektiv.

Senare i debatten vill jag också ta upp frågan om EMU. Jag tänkte ställa en fråga till Bosse Ringholm om detta. Det är ingen som har pratat särskilt mycket om EMU i dag, men det är något som kommer att påverka den ekonomiska politiken väldigt mycket i framtiden.

(Applåder)

Anf. 9 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Först vill jag gärna hälsa Fredrik Reinfeldt välkommen till den här ekonomiska debatten och de diskussioner vi har i anslutning till budgetpropositionen och vårpropositionen med företrädare för finansutskottet.

Fredrik Reinfeldt började med att recensera valdebatten. Han uttryckte sig så att partier eftersträvar att skapa ett så öppet mandat som möjligt. I så fall tror jag att han har avlyssnat valdebatten på ett mycket märkligt sätt. Om någonting i den här valdebatten handlade om precisa mandat så var det definitivt det socialdemokratiska valmanifestet som preciserade ett stort antal reformer som vi såg som oerhört mer angelägna än de skattesänkningar som Fredrik Reinfeldts parti tyckte skulle vara nummer ett på listan. Fredrik Reinfeldt torde väl inte vara obekant med att väljarna gillade reformerna samtidigt som de inte gillade skattesänkningarna i någon större omfattning. Det torde väl ha medverkat till Moderata samlingspartiets förödande resultat.

Det intressanta är det som vi socialdemokrater sade i hela valrörelsen, nämligen att vi vill genomföra reformer redan 2003 i en omfattning på 19–20 miljarder kronor. Det kan vi också leverera i dag. Det kan vi föreslå riksdagen att besluta om för nästa år. För trovärdigheten i politiken tror jag att det är viktigt att politikerna också har förmåga och vilja att fullfölja det som de föreslår.

Jag såg en intressant analys från det förra valet 1998. Där hade en statsvetare gått igenom alla de vallöften som Socialdemokraterna hade utfärdat. Han kunde konstatera att alla vallöften faktiskt var fullföljda. På samma sätt är det vår ambitionen att under den här perioden se till att vi kan fullfölja de vallöften vi har ställt ut. Och vi var faktiskt väldigt sparsamma med vallöften i kronor och ören. Vi prioriterade sjukvården, barnen, skolan, pensionärerna och andra viktiga områden.

Fredrik Reinfeldt säger att debatten redan är klar innan vi startar den här i kammaren. Det tycker jag är ett mycket egenartat sätt att se det på. Att det pågår en levande debatt i medierna före det att vi startar debatten här tycker jag inte är något att beklaga. Jag tycker att det bra om vi har en debatt både före, under och efter den här dagen. Den debatten har vi alla skäl att fullfölja.

Om jag ska tolka Fredrik Reinfeldts anförande lite positivt kan man möjligen se en viss självrannsakan och en viss förändring i synsättet när det gäller den väldiga skattefixering som Moderaterna har haft under senare år. Fredrik Reinfeldt säger att skatteuttaget har ökat och ökat. Det är inte sant. År 2001 hade vi t.ex. ett skatteuttag som var runt 54 %. Det sjunker i år till lite drygt 51 %. Nästa år sjunker det till under 51 %. Jag tycker att det är viktigt att beskriva verkligheten på rätt sätt, Fredrik Reinfeldt. Vi har haft en fallande utveckling när det gäller skattekvoten, och då ska det också beskrivas på det sättet även av dem som önskar en ännu kraftigare utveckling av den kurvan.

Jag var också spänd att lyssna till Fredrik Reinfeldt eftersom detta är en debatt som ofta handlar om våra bedömningar och våra prognoser om framtiden, hur man tror att framtiden blir när det gäller ekonomin, sysselsättningen, skatterna, det internationella och mycket annat. Det ska väl sägas att vi politiker och framför allt ekonomerna en och annan gång får revidera våra uppfattningar eftersom det är svårt att ha en säker uppfatt-

ning om framtiden. Nu gav sig inte Fredrik Reinfeldt in på så många beskrivningar av vad han trodde om framtiden. Han sade att han tyckte att regeringen hade en konstig uppfattning om att man nu skulle öka optimismen.

Men regeringen har försökt att ha en ganska realistisk bedömning av den ekonomiska utvecklingen. Kan man anklaga regeringen för någonting är det snarast att vi var för försiktiga och pessimistiska i våras. I vårpropositionen sade regeringen att vi kommer att få en tillväxt på 1,4 % i år. När det första halvåret av det här året hade gått visade det sig att tillväxten snarare låg runt 2 %. Det – och inte något slags allmän optimism – är skälet till vi har anledning att tro att vi också får en utveckling i år på runt 2 %, Fredrik Reinfeldt.

Det var likadant med arbetslösheten. Regeringen var kanske överdrivet försiktig och överdrivet pessimistisk när vi i våras sade att vi trodde att arbetslösheten kanske skulle öka under året eftersom den gör det i hela Europa. Vi trodde att den skulle vara ungefär 4,3 % det här året. Men månad efter månad under första halvåret, och även nu, har vi haft arbetslöshetssiffror på 4 % eller lägre. Därför tror vi nu på en siffra strax under 4 %. Jag tror att Fredrik Reinfeldt kan känna sig lugn på den punkten. Regeringen drivs inte av någon överdriven optimism. Regeringen har snarare varit för försiktig.

Jag tycker ändå att det är intressant att fundera på Reinfeldts egen förmåga när det gäller prognoser. Jag hittade en liten skrift som Fredrik Reinfeldt gav ut för några år sedan som heter *Det sovande folket*. Man undrar ju först vad det handlar om, men tydligen är det en väldig uppgörelse med välfärdsstaten där det sovande folket som finns i välfärdsstaten Sverige snart kommer att vakna upp. Då gör Reinfeldt följande prognos. Det får väl tas som ett tecken på hans första ambitioner som prognosmakare.

Han skriver så här:

Nu kommer Moderaterna snart att bli störst. Det beror på att den socialdemokratiska strategin inte längre fungerar. Socialdemokraternas moment 22 medför att de bara kan bli stora som oppositionsparti bara för att se detta stöd försvinna i regeringsställning.

Om hans ekonomiska prognoser kommer att hålla samma kvalitet i fortsättningen får vi nog hålla honom på en armlängds avstånd när det gäller hans förmåga att göra bedömningar kring ekonomin – alltså om han har samma förmåga där som när det gäller de allmänpolitiska bedömningar av utvecklingen som han skissade på i den här lilla skriften.

Nu säger Reinfeldt också att det finns för många mål i budgetpropositionen. Det mål vi har tillfört är ohälsomålet. Då måste min direkta fråga till Reinfeldt vara: Tycker inte Moderata samlingspartiet att vi ska ha något mål när det gäller ohälsa?

Vi har ju bakom oss en väldigt framgångsrik arbetslöshetsbekämpning, där vi har halverat arbetslösheten. Det var ett mål som vi satte upp 1996. Reinfeldts parti och många andra borgerliga partier sade: Det där kommer ni aldrig att nå. Vi nådde målet trots alla borgerliga profetior, trots alla ekonomer och alla andra som varnade och sade: Ni kommer inte att nå halverad arbetslöshet från 1996 till 2000. Vi nådde det.

Vi har satt upp andra mål, om sysselsättningen, om socialbidragsbehovet. Vi sätter upp målet om ohälsan. Min fråga är: Tycker inte Fredrik

Reinfeldt att det behövs något mål på området? Är Moderaterna motståndare till att vi sätter upp en hög ambitionsnivå för att också minska ohälsan i arbetslivet?

Jag kan hålla med Reinfeldt om att det naturligtvis inte bara handlar om arbetsmiljön. Det är inte så enkelt att det bara är fråga om arbetsmiljön när det handlar om ohälsan. Det handlar naturligtvis, som jag sade i min inledning, också om hela balansen mellan arbetsliv, familj och fritid, och om hela den stress som många människor känner i vårt samhälle. Just därför är det viktigt att vi inte bara jobbar med arbetslivet, även om den delen kanske är den mest centrala. Vi måste också exempelvis se till att våra barn och ungdomar får en bra uppväxt, att vi gör en stor satsning på skolan. Vi måste se till att vi får en bättre personaltäthet, fler lärare. En mer intressant skolmiljö och undervisning kan naturligtvis också vara stimulerande och bidra till att lägga grunden till att undvika en ohälsoutveckling i framtiden.

Det fanns ett inslag, som jag gärna vill återkomma till, i min inledning som handlade om behovet av att öka tillväxten i svensk ekonomi. Det är en viktig diskussion där det inte finns ett enkelt svar. Moderaterna försöker ibland få det till att det bara handlar om att sänker man skatten kommer tillväxten automatiskt. Men det finns inga sådana samband, det visar både internationell och annan erfarenhet.

Det finns väldigt många saker som behöver göras omkring tillväxten. Jag är förvånad över att Fredrik Reinfeldt över huvud taget inte tog upp tillväxtdiskussionen. Lena Ek återkom till tillväxten men nämnde inte med ett ord någon av de tio olika områden som vi i budgetpropositionen diskuterar när det gäller tillväxten. Ska en debatt vara någorlunda meningsfull får vi i varje fall pröva varandras argument. Om Reinfeldt inte ens bryr sig om tillväxten, och Lena Ek inte ens läser vad vi har skrivit och vad vi föreslår, är det svårt att föra en debatt med detta som utgångspunkt.

Jag är exempelvis oroad för den bristande konkurrensen i svenskt näringsliv. Det borde Reinfeldt, Lena Ek, Karin Pilsäter och Mats Odell naturligtvis också vara. Det är inte bra i svensk ekonomi i dag eftersom det är så att vi på väldigt många sektorer har tre fyra företag som har ett slags oligopolliknande situation. Vi såg i vintras hur vi hade en debatt om en asfaltkartell. Det var några få företag som hade gjort upp om priserna. Vi ser det exempelvis också inom livsmedelshandeln, dagligvaruhandeln. Det finns fyra stora företag som står för 90 % av omsättningen. Vi ser det i mejeribranschen, att det är fyra företag som svarar för strängt taget lika stor del av omsättningen. Så är det i bryggeribranschen, så är det i petroleumbranschen och så är det också när det gäller tillverkning av tidningspapper, för att ta några andra exempel. Det är några få företag som hela tiden påverkar prisbilden, och det finns risker för att det ska bli en ganska begränsad konkurrens.

Jag tycker att det är en stor fråga, som det förvånar mig att ingen av de borgerliga företrädarna ens ville diskutera. De tycks inte ens se att det är ett problem att det är bristande konkurrens i näringslivet. Det är märkligt att man inte vill diskutera tillväxten utifrån ett sådant perspektiv.

Låt mig stanna ett ögonblick vid kammarens fru dysterkvist, Karin Pilsäter. Herr dysterkvist, Mats Odell, kom lite senare. Det är ett äkta par, fru och herr dysterkvist. De ägnar en stor del av sina anföranden åt att

beskriva hur eländigt det är i Sverige. När jag hörde Mats Odell hade jag nästan på känn att han efter sin långa jeremiad skulle säga: Jag lämnar landet efter allt detta, så förskräckligt som det är i Sverige. Han är kvar, vad jag kan se – tills vidare.

Karin Pilsäter sade visserligen, och det ska man hålla henne räkning för, att den socialdemokratiska regeringen har haft stor utdelning på små insatser. Ja, det är resurseffektivt. Kan man göra små insatser och få större utdelning är det ingen dålig politik. Folkpartiet lovade för mycket i valrörelsen och tvingades backa från sina vallöften redan *under* valrörelsen. Det är väl ett memento.

Jag tycker inte att Karin Pilsäter oemotsagd kan få säga att vi socialdemokrater förnekar verkligheten och gör alldeles för orealistiska beskrivningar av de ekonomiska utvecklingen. Som jag alldeles nyss beskrev, i repliken på Fredrik Reinfeldt, är det snarare så att kan man anklaga oss för någonting är det för att vi har varit för försiktiga, att vi har hållit nere prognoserna både när det gäller tillväxt och arbetslöshet. Det har visat sig att det har gått bättre för Sverige än vad vi trodde i våras.

Då har vi naturligtvis skäl att också anmäla detta i det här sammanhanget. Jag kan göra jämförelsen med EU-länderna. I dag har mina finansministerkolleger möte i Bryssel. Det är ett möte som jag självfallet inte kan vara med på, eftersom det är viktigt att vara här i kammaren. Där konstaterar de att snittet bland EU-länderna när det gäller tillväxten just nu är 1 %, medan vi har en tillväxt på 2 % i Sverige. Någon borgerlig tidning tyckte att det här var så lustigt att man i rubriken skrev: Sverige går i otakt med EU. Ja, det går dubbelt så fort med tillväxten och ekonomin i Sverige som i EU, om man vill uttrycka det på det sättet.

Det är viktigt att diskutera frågan om vad vi ska göra när det gäller ohälsan. Det är inte ett enda förslag, en enda enkel *quick fix* som kan lösa upp ohälsoproblemet. Det är mängder av olika idéer som behövs. Vi har presenterat ett elvapunksprogram tidigare i den här kammaren. Jag presenterar nu en uppföljning av det programmet i budgetpropositionen. Vi har massor av nya idéer, både skarpa idéer och idéer som ska kunna utvecklas framöver.

Jag vill säga en sak för att vara tydlig. Karin Pilsäter har lyckats genomleva en hel valrörelse utan att ta till sig att den ena socialdemokratiska talaren efter den andra har sagt att vi inte tänker föreslå – och det finns inte heller något sådant förslag i den här budgetpropositionen – förlängt arbetsgivarinträde eller förlängd sjuklöneperiod, som det har funnits ett utredningsförslag omkring. Det har vi upprepat gång på gång. Det har antingen gått Karin Pilsäter helt förbi eller så passar det in i hennes argumentation att fortsätta påstå någonting som uppenbarligen inte är korrekt.

Däremot har vi sagt att det som behöver göras för att klara ohälsan är en kombination av två saker. Det är bl.a. att göra som vi gör i budgetpropositionen, att presentera en rad offensiva satsningar. Det är 500 miljoner mer till försäkringskassan för att ge den möjligheter att bättre stödja både den enskilde sjuke och företagen i deras arbete. Det är att förstärka rehabiliteringsarbetet, ge ökad tillgång till rehabilitering, ökad tillgång till vård. Det är, Lena Ek, faktiskt skarpa förslag med många nya miljarder kronor som ska in i sjukvården under åren framöver. Det är också att öka antalet läkare som jobbar med försäkringsmedicin och att öka utbildning-

en när det gäller försäkringsmedicin. Det är många skarpa förslag som vi har.

Vi är medvetna om att det inte räcker. Det behöver göras mer åren framöver. Vi är naturligtvis beredda att diskutera de idéer som kan finnas på det här området. Det finns många praktiska förslag som man kan hämta från den praktiska erfarenheten. Vår bestämda uppfattning är att om vi kan samverka mellan samhället – försäkringskassan, arbetsförmedlingen, sjukvården, kommunen – och arbetsmarknadens parter är det den bästa lösningen. Då kan vi hitta den bästa praktiska lösningen.

Det är den ena offensiva delen i de olika satsningarna på rehabilitering, stöd till den enskilde och stöd till arbetsgivaren. Den andra delen är att vi också annonserar att vi vill ändra det system som vi har i dag när det gäller ekonomiska incitament för företagen och framför allt arbetsgivarna. I dag är det ett stumt system som innebär att alla arbetsgivare betalar lika mycket till sjukförsäkringssystemet oavsett om det är fråga om arbetsgivare som gör stora insatser för att pressa tillbaka ohälsan eller arbetsgivare som är ganska passiva. Vi tycker att det är rimligt att vi ändrar systemet så att den arbetsgivare som medverkar aktivt till att pressa tillbaka sjukförsäkringskostnaderna också ska ha en viss vinst av detta i ersättningssystemet.

Vi tror inte minst att det är viktigt att kommuner och landsting, som har en speciell sammansättning på sin personal, som har proportionellt sett fler äldre och fler kvinnor, framför allt anställda i vårdsektorn, ges särskilda möjligheter att vara med om att försöka bekämpa ohälsan.

Mot den bakgrunden sätter vi in 4 miljarder kronor extra till kommuner och landsting under nästa år för att ge dem ökade möjligheter att både nyanställa och öka personaltätheten – som är en viktig faktor för att bekämpa ohälsa – men också för att kunna få ned sina ohälsotal på olika sätt.

Jag tycker att detta är en viktig principiell inriktning på våra ekonomiska system. Jag hoppas att vi från den 1 juli nästa år kan få ett sådant system att fungera. Vi ska ha en beredning i vanlig ordning under hösten och vintern med remittering av en departementspromemoria, en lagrådsremiss, en proposition senare under riksdagsåret och ett beslut som gör att vi kan få ett system i drift från den 1 juli nästa år.

Jag saknar någon form av alternativ, någon form av motförslag, från de borgerliga partierna. Det har inte funnits sådana. De förslag som kom under valrörelsen, dvs. att öka karensdagarna och minska ersättningen till den sjuke, har avvisats. De svenska väljarna har sagt att de inte vill ha den typen av förslag som Moderata samlingspartiet och andra borgerliga partier kom med under valrörelsen. Man vill i stället ha ett mer positivt sätt att hantera ohälsoproblemen.

Karin Pilsäter slutade sitt anförande med att säga att hon är en äkta folkpartist. Hon sade egentligen två saker: Folkpartiet har i valrörelsen ställt krav på språktest, och nu ställer de krav på att det inte ska vara något språktest, dvs. de har båda uppfattningarna. Liberaler är ju oftast kluvna, så det var en perfekt avrundning av hennes anförande när hon lyckades förena dessa båda ståndpunkter.

Jag tror att det är bra att vi ser sanningen i vitögat när det gäller invandrarnas arbetslöshet och konstaterar att invandrarnas största chans att kunna få jobb är om vi kan sköta den ekonomiska politiken så att vi har

en bra tillväxt i samhället. Det måste finnas en efterfrågan på arbetskraft, så att invandrarna i större omfattning kan få jobb. Men det är också oerhört viktigt att det finns en arbetsmarknadspolitik som kan stå till invandrarnas tjänst och som kan vara ett stöd för invandrarna.

Mats Odell talar om nya varsel och beskriver den dystra situationen. Jag har svårt att se hur vi skulle kunna underlätta för invandrare genom att halvera arbetsmarknadspolitiken, som Mats Odell och hans borgerliga kolleger har föreslagit att man ska göra. De vill lägga ned Arbetsmarknadsstyrelsen, lägga ned de offentliga arbetsförmedlingarna och halvera utbildningen av arbetslösa invandrare. På vilket sätt skulle de få fler jobb om man går fram med motorsåg i arbetsmarknadspolitiken på det viset? Det är ju den politik som Mats Odell och Kristdemokraterna och flera andra borgerliga partier har pläderat för under valrörelsen och som väljarna dessbättre varken har accepterat eller stött. Jag tycker att Odells beskrivning är mycket märklig. Han talar om vilka stora, växande problem vi har, men i stället för att – vilket man tycker borde vara konsekvensen – föreslå ytterligare resurser för att hjälpa de arbetslösa vill han halvera insatserna för de arbetslösa. Det är något som inte går ihop i Odells argumentation.

Till sist vill jag säga att en valrörelse naturligtvis innehåller en rad olika önskemål som de olika partierna för fram. De får stöd i växlande utsträckning, och valresultatet kan naturligtvis tolkas på olika sätt av olika partier. Jag har tolkat det som att väljarna trots allt menar att vi har haft en framgångsrik period bakom oss. Reformerna har kunnat öka i takt med att ekonomin har vuxit, och väljarna vill ha en fortsättning av det. Man väljer reformer före skattesänkningar.

Med detta som stöd tror jag att den budgetproposition som vi presenterar i dag ligger i linje med väljarnas önskemål om att vi ska fortsätta att bygga ut välfärden, se till att de äldre, våra pensionärer, får sin del av välfärden och att våra barn och ungdomar får en bra uppväxt. Då kan vi också se ett framtida välfärdssamhälle i Sverige som präglas av just rättvisa och solidaritet.

(Applåder)

Anf. 10 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Fru talman! Jag vill säga till Bosse Ringholm att mina ungdomsförbundssyndelser – att jag har trott att Moderaterna ska bli ett större parti – ska jämföras med finansministerns motsvarighet som ungdomsförbundsordförande. Han trodde då på en socialisering av bankerna i Sverige. Om detta gör att jag underkänns som prognosmakare vet jag inte riktigt vad domen blir över Bosse Ringholm, men den blir nog ganska allvarlig, vill jag tro.

Det har pratats mycket om tonlägen här i dag när det gäller skatter. Jag vill gärna påpeka att jag tycker att det finns en mycket tydlig tonlägesförändring hos de samverkande partierna när det gäller synen på skatter. Vi är väl medvetna om att det var en del smärre, för oss otillräckliga, skattesänkningar under förra mandatperioden, men nu är det närmast en frustande aversion mot skattesänkningar som breder ut sig. Budskapet verkar vara att man är beredd att göra av med varje krona på snart sagt vad som helst bara man slipper sänka skatten, och det känns som en helt orimlig position i ett land som redan tar ut världens högsta skatter.

Dessutom – vilket jag påpekade – finns det inskrivet att det ska ske en massiv ökning av skatteuttaget för de två år som budgeten pekar på. Siffror på uppemot 112 miljarder nämns. Vi har dessutom en väntande skattechock i landets kommuner och landsting.

Det verkar som om vänsterpolitiker tror att det här aldrig kostar något för någon. Det fyller syftet att vi som är politiker får mer att säga till om och kan göra mer, men att det skulle drabba någon verkar inte ha föresvävat någon.

Det finns några rader om den globala miljön och om hur man kan hålla ett högt skatteuttag. Det är sju åtta rader. Det är det lilla, lilla spår som finns av tanken på att detta kanske kan möta problem.

Efter ett val väntar vi oss trots allt att det ska komma besked om en hel del strukturella åtgärder. Det är ofta ett *momentum* för en ny regeringsbildning att göra mer, kanske ta en del obekväma beslut och lägga grunden för en tillväxtpolitik som om några år ska leda till resultatet att den svenska ekonomin växer. Därför blir vi så förvånade när vi får ett i det närmaste tomt dokument som inte innehåller något av detta och inte fokuserar på tillväxtkraften, som vi alla tror är helt avgörande. I det hänseendet tycker jag att det finns anledning att kritisera denna flora av olika målformuleringar.

Det känns som om man för varje nytt problem sätter sig ned, även om man inte riktigt vet hur man ska lösa det, och hittar på en målformulering, en femårsplan, och sedan väntar och ser hur det går. Jag kan lova den här kammaren att alla dessa målformuleringar kommer att infrias. Det har alltid gått så med alla femårsplaner. De infrias alltid. Rent statistiskt är det så. Det går nämligen alltid att ratta till det – man flyttar över lite här och tar lite där – precis som man gjorde med den öppna arbetslösheten. Man räknar dem som man vill ha, upp till 4 %, och sedan kallar man de andra för någonting annat. Likadant är det med socialbidragsberoendet. Man inför ett litet försörjningsstöd för äldre, och så kan man säga att man har rättat till det. Visst, de är fortfarande bidragsberoende, men det heter åtminstone inte att de lever på socialbidrag.

Alla femårsplaner kommer att infrias. Problemet är att det inte blir något fokus på det som är viktigt för svensk utveckling och för tillväxtkraften i vår ekonomi. Det har flera borgerliga partier påpekat här i dag.

Jag har två frågor till Bosse Ringholm. Den första ställer jag till honom i hans egenskap av ordförande i Stockholms arbetarekommun. Annika Billström har lite grann fått springa gatlopp för den uppgörelse om bilavgifter som nu har träffats med Miljöpartiet. Man undrar vilken Bosse Ringholms roll har varit i detta. Han är mig veterligen fortfarande ordförande i Stockholms arbetarekommun och var väl därmed ansvarig för den valrörelse där Socialdemokraterna faktiskt återkommande gav besked om att det inte blir några bilavgifter för trafiken i Stockholm.

Nu undrar jag vad det är som har hänt. Var inte Bosse Ringholm med på förhandlingarna om vad ni skulle säga i valrörelsen, eller är det den vanliga taktiken att chikanera och lämna era företrädare i Stockholm? Så har ni gjort vid andra tillfällen när det har handlat om att hålla ihop regeringsmakten. Vilken är Bosse Ringholms del när det gäller bilavgifterna? Eller är det bara Annika Billström som ska hållas ansvarig för detta?

Så till min andra fråga. Det hävdas från en del av de samverkande partierna att de har långa listor av framgångar. Så brukar det ju heta, men

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

jag undrar faktiskt om det verkligen är så. Jag tror mig känna till en hel del socialdemokratiska skrivningar och förslag. Det mesta av det som finns med här kan väl kallas mer eller mindre socialdemokratisk politik. Låt oss fråga förhandlaren själv. Får vi höra av Bosse Ringholm vad det är i allt det som har nämnts som Socialdemokraterna inte ville ha med i överenskommelsen och som är konkreta bevis för att Miljöpartiet och Vänsterpartiet över huvud taget har fått med något i den uppgörelse som har träffats?

Anf. 11 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Fredrik Reinfeldt betecknade sin prognosförmåga som ungdomsförsyndelser. Det är möjligt att han ska bättra sig på området. Han talade om förstatligade banker. Det var en diskussion som fördes under många årtionden. Man kan konstatera att hans partiledare Bo Lundgren under sin tid som skatteminister i alla fall var på god väg att förstatliga en del svenska banker. Så det har funnits perioder då det har varit framgång för detta projekt.

När det gäller skatterna är det en realitet, Fredrik Reinfeldt, att skattekvoten har sjunkit under senare år. Och Fredrik Reinfeldt kommenterade inte heller det eftersom det är ett faktum. Jag tycker att det är lite märkligt att det sägs att skatterna kommer att öka med över 100 miljarder under de närmaste åren. Jag hoppas faktiskt att skatteinkomsterna ökar med både 100 miljarder och kanske mer därtill under de närmaste åren eftersom det är ett uttryck för att svenska folket kommer att få mer inkomster, mer löner och därmed bidra till ökade skatteinkomster. Om vi inte skulle få några nya skatteinkomster skulle vi inte heller kunna skriva ut alla de reformer som vi socialdemokrater vill genomföra under åren framöver och som vi tillsammans med Vänsterpartiet och sannolikt och förhoppningsvis också med Miljöpartiet kan komma att besluta om i kammaren framöver.

Skatteinkomster är naturligtvis viktiga, och de är också ett uttryck för att vi också ser att vi kommer att ha en positiv ekonomisk utveckling med ökade löneinkomster. Fredrik Reinfeldt beklagar att svenska folket kommer att få mer inkomster i form av högre löner och därmed kan betala skatter under de närmaste åren.

Nej, Fredrik Reinfeldt, det är en realitet att tillväxt är en förutsättning för reformer. Och tillväxt är borgerlighetens absolut sämsta gren. När vi hade en borgerlig regering senast i Sverige, vilket är snart tio år sedan i början av 90-talet, var tillväxten i Sverige under den perioden 0,2 %. När vi har haft en socialdemokratisk regering sedan 1994 och fram till i dag har vi haft en tillväxt på runt 2,5 %. Det var alltså 0,2 % under den borgerliga regeringsperioden och 2,5 % under den socialdemokratiska regeringsperioden. Jag förstår att man inte gärna vill tala om tillväxt från borgerligt håll med ett sådant facit. Men, mina vänner, det är oerhört viktigt att vi talar om tillväxten även om det kan kännas bittert och hårt för dem som har en borgerlig regering i åtanke och det som en sådan åstadkom, eller rättare sagt inte åstadkom.

Det är faktiskt tillväxten som ska ge oss utrymme för de sociala reformer och de förbättringar som vi vill åstadkomma i vårt välfärdssamhälle åren framöver. Jag har som en del i tillväxtdiskussionen tagit upp hur viktigt det är att vi kan skapa nya företag, att vi kan underlätta och

stimulera bildandet av nya företag och att vi kan låta de nuvarande företagen få växa. Det skapar många nya jobb.

Vi har också tagit upp som en annan viktig aspekt att det kan ske på ett sådant sätt att det sker i samklang med vår miljö och att det är en ekologiskt inriktad tillväxtpolitik. Jag tycker också att det är oerhört viktigt att vi diskuterar vilket tillskott det faktiskt är med en grön politik på detta område för Sveriges exportmöjligheter och som därmed kan stärka vår bruttonationalprodukt.

Men frågan om konkurrens tycks inte locka Fredrik Reinfeldt till någon form av replik. Den bristande konkurrensen är ju en hämsko i vårt näringsliv som gör att vi har en för hög prisnivå i Sverige och som gör att många konsumenter tycker att vi har för höga livsmedelspriser och för höga priser på andra områden. Fredrik Reinfeldt har inte en synpunkt och ingen fundering på den bristande konkurrensen och säger inte ett ord om den.

Jag kan lugna Fredrik Reinfeldt genom att svara på hans två sista frågor. Det dokument som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet tillsammans har arbetat fram, de 121 punkterna för ett gemensamt arbete under mandatperioden, ger tydliga besked på de frågor som Fredrik Reinfeldt ställde.

Anf. 12 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Fru talman! Jag ska först ta upp det sista. Riktigt så enkelt är det väl ändå inte? Jag har följt frågan om bilavgifter under många år, vilket jag vet att också Bosse Ringholm har gjort. Skälet till min fråga är att Socialdemokraterna med stor emfas har visat ilska över moderata kampanjer där det sägs att Socialdemokraterna har som en idé i bakfickan att ta fram bilavgifterna, men först efter valet. Det finns representanter i denna kammare som har ägnat sig åt att säga att man aldrig kommer att gå med på detta, och sedan hänvisas till en 121-punktlista.

Jag tror att vi ska vara lite försiktiga med vad vi säger före och efter val. Det har ju Bosse Ringholm gjort en stor poäng av i dag. Detta är förmodligen ett flagrant löftesbrott som väljarna kommer att sätta sig till doms över i nästa val. Vi kommer åtminstone att se till att frågan inte glöms bort.

När det gäller skatteförändringar tyckte jag att det var viktigt att påpeka den tonlägesförändring som har skett. Det är ju välkänt att Socialdemokraterna i skatterna inte ser en bas för att skapa tillväxt, utan här nämns en del andra saker, i och för sig utan konkret innehåll. Det talas om fler och växande företag. Ja, det behövs lönsamma företag i Sverige. Men var i texten menar Bosse Ringholm att dessa skarpa förslag finns? Det är lite svårt att hitta detta.

Jag fick svar på min ena fråga men dock inte på den andra. Men just nu har jag glömt bort den. Jag ber därför att få återkomma.

Anf. 13 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Nej, Fredrik Reinfeldt, Socialdemokraterna har inte förordat några bilavgifter. Den överenskommelse som har träffats mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet handlar om en möjlighet för de kommuner som så önskar att införa trängselavgifter. Man kan fråga vad det är för skillnad mellan dessa. Det är en viss principiellt

viktig skillnad. Vi har sett länder som har infört bilavgifter som biltullssystem. Men det är inte det som diskussionen handlar om, utan den handlar om ett system med trängselavgifter som ska försöka förhindra miljöskador i Stockholm och som framför allt ska se till att nyttotrafiken i Stockholm får bättre förutsättningar. Det är i allra högsta grad tillväxtskapande.

Jag är medveten om att Moderata samlingspartiet och en del andra borgerliga partier i Stockholms stadshus också har erbjudit sig att medverka till denna typ av försök med trängselavgifter men kanske inte hann så långt i sina planer. Men jag tror att det finns skäl för dem som vill värna miljön inte bara i Stockholm utan i hela Sverige att fundera på om man kan använda den här typen av marknadsekonomiska styrsystem. Men om det är Moderaterna främmande att använda marknadsekonomin är det väl bara att konstatera att det är så för moderater som inte gillar marknadsekonomi.

Fredrik Reinfeldt, jag ställde en fråga om tillväxten och konkurrensen. Är ni inom Moderata samlingspartiet väldigt nöjda med den konkurrenssituation som vi har i Sverige i dag i näringslivet? Tycker ni att de priser som vi har i Sverige i dag är bra och perfekta? Finns det inget missnöje med prisnivån? Vi socialdemokrater tycker att det finns skäl att försöka pressa prisnivån på väldigt många områden. Och en ökad konkurrens tror vi är ett av många viktiga instrument.

Anf. 14 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Jag har hört sägas att på Bosse Ringholms tid som SSU-ordförande sades det om SSU:s program att det var skrivet av en person som hade det kommunistiska manifestet under den ena armen och huvudet under den andra. Jag tror att vi alla kan vara glada över att det har förflutit mycket lång tid sedan dess. Alla har vi väl som yngre gjort en del förlöpningar politiskt. Det tycker jag inte är något argument mot att föra en något mer seriös debatt när man har kommit lite mer till åren, även om vi ibland kan göra förlöpningar nu också. Och en sådan tycker jag att Bosse Ringholm gjorde i sitt anförande alldeles nyss.

När det gäller det utökade arbetsgivaransvaret, den förlängda sjuklöneperioden, var det så att i stort sett varenda småföretagare som man mötte under valrörelsen och långt tidigare lyfte fram detta som det största orosmolnet. Och överallt under valrörelsen sade jag:

Ni behöver inte vara oroliga för det eftersom alla partier har sagt att de inte vill ha detta. Ingela Thalén har bedyrat att hon inte vill ha det.

Men nu är det efter valet, och då är frågan: Vet inte finansministern vad som står på s. 28 under utgiftsområde 10 i budgetpropositionen, eller står han här och bluffar inför TV-tittarna och kammaren? Där står det just om sjukskrivningskostnaderna:

”Regeringens bedömning är att detta kräver att en omläggning av nuvarande finansieringsansvar sker så att enskilda arbetsgivare i ökad utsträckning får ett större direkt ansvar för finansiering av försörjning till anställda som är sjukskrivna.”

Sedan står det en massa annat, och sedan står det:

”Ett annat tänkbart alternativ är att genomföra en omläggning för samtliga arbetsgivare.” Det ska alltså inte bara gälla de offentliga som det refereras till där.

Så står det uttryckligen. Detta är alltså ett tänkbart alternativ för regeringen. Då är frågan: Vet inte Bosse Ringholm vad som står i budgeten, eller står han här och försöker dölja det?

Det här tycker jag är ett viktigt exempel på hur oklar hela regeringens politik för att ta kampen mot ohälsan är. Man kastar upp massvis med bollar i luften, men ingen ramlar liksom ned – hotet ligger fortfarande kvar. Om det som står i budgeten inte är giltigt – som så mycket annat i budgeten tydligen inte längre är – säg det då nu!

Bosse Ringholm är inte bara dålig på att lyssna till vad andra säger i debatten utan också väldigt dålig på att hushålla med sin talartid. Eftersom han inte har många talarminuter kvar tänkte jag bara ställa några konkreta frågor som han kan besvara med ja, nej eller ett datum.

Just när det gäller konkreta åtgärder för att ta kampen mot ohälsan finns det *en* jättebra grej, nämligen finansiell samordning. Det är ju beprövat att det fungerar att man får ta pengar som går till passiv sjukskrivning och använda dem till aktiv rehabilitering och vård. Det är jättebra. Därför har kammaren beslutat att det ska genomföras. Det har gång på gång sagts att det skulle komma ett förslag senare. Sedan har socialförsäkringsministern uttryckligen lovat att det skulle komma i augusti.

Ett annat beslut som kammaren har fattat är det om en mycket viktig konkret förbättring för småföretagare när det gäller pomperipossaeffekten, som innebär att man får betala mer än 100 %, kanske långt mer än 100 %, av vad man tjänat när företaget avyttras. Att detta skulle upphävas har kammaren beslutat, och regeringen har lovat att det här skulle komma i augusti. Visserligen var det himla varmt i augusti, så jag förstår att det kanske gick långsamt och trögt. Men nu är det väldigt svalt ute, så nu borde arbetstempot på Finansdepartementet kunna stiga. Därför har jag en mycket konkret fråga: När kommer propositionen om finansiell samordning, och när kommer propositionen om ett upphävande av pomperipossareglerna?

Anf. 15 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det var hyggligt av Karin Pilsäter att under valrörelsen upplysa väljarna om att Socialdemokraterna liksom andra partier är motståndare till att ha ett förlängt arbetsgivaransvar på det sätt som har föreslagits i en statlig utredning, dvs. att man från dag 15 skulle ha det fulla ansvaret från arbetsgivarens sida för lönekostnader och försäkringskostnader för den sjuke. Så långt är vi överens.

Vad som står i texten – Karin Pilsäter vill inte läsa vad som står där – är att vi vill införa ett system som innebär att staten och arbetsgivaren gemensamt tar ansvaret för att se till att arbetsgivare som gör bra insatser för att minska sjukfrånvaron också får viss vinst av detta. Det är ett ekonomiskt incitament som jag tror är väldigt bra för många företag och inte minst för kommuner och landsting som naturligtvis har stor anledning att försöka skapa bra hälsosituationer.

Vi har också sagt att det är rimligt att de allra minsta företagen med mycket speciella situationer inte kommer i fråga i de här sammanhangen. Företag med enstaka anställda har naturligtvis en mycket speciell situation som gör att de kanske inte passar in i ett sådant här system. Det har ju också funnits andra idéer, inte minst från företagen själva, om hur man kan hantera den här situationen, så detta finns det skäl att återkomma till.

Som svar på Karin Pilsäters övriga frågor kan jag också säga att vi arbetar med ett stort antal propositioner. Att några inte kommit fram i tid har kanske berott på att förutsättningarna förändrats under resans gång, att det har visat sig att problemet varit både mer omfattande och svårare att avgränsa än vad kammaren föreställt sig när man diskuterat olika former av företagsskattekonstruktioner.

Till sist vill jag säga att jag är förvånad över att Karin Pilsäter inte ägnar ett enda ord åt tillväxten och inte har en enda synpunkt på om ökad konkurrens på något vis skulle kunna bidra till svensk tillväxt. Det är ju ett gammalt liberalt tema som numera verkar helt bortglömt för Karin Pilsäter.

Anf. 16 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Möjligen satt Bosse Ringholm och tänkte på annat tidigare när jag talade. Jag uppehöll mig faktiskt huvudsakligen vid frågor som rör tillväxt och villkor för jobb och företagande och faktiskt också vid konkurrensen. Jag kanske får påminna finansministern om att jag nämnt att regeringen kanske skulle ägna sig lite mindre åt att sitta i knäet på Wallenbergarna och storfinanserna och mer åt att göra ytterst enkla konkreta förändringar, t.ex. att ändra plan- och bygglagen så att man har rätt att öppna en mataffär. Kanske kan finansministern leta lite i minnet efter den delen av anförandet.

När EU:s konkurrensmyndighet satte stopp för några storbolagsaffärer som ytterligare skulle minska konkurrensen här i Sverige var regeringen nere i Bryssel och lobbade som tusan för att företagen skulle få gå ihop. Regeringen har också varit i Bryssel och lobbat för att den graderade rösträtten, som i vid bemärkelse försvårar konkurrensen i vårt land, ska få vara kvar.

Självklart är vi oerhört angelägna om att vi ska ha en förbättrad konkurrens på alla områden – från konkurrens på börsen till konkurrens mellan mataffärer. Jag lovar att vi kommer att jaga er med blåslampa på alla de fronterna. Men för att kunna ha just den typ av seriös debatt som Bosse Ringholm efterlyste – en debatt som det blir meningsfullt att lyssna på, även för andra – måste man ju först och främst börja lyssna lite på varandra i stället för att anklaga varandra för att inte ha tagit upp ämnen, inte ha svarat på frågor osv. Det hela blir ju bara löjligt på det viset.

Det finns ett stort problem i vårt land, nämligen att människor inte intresserar sig för politik och politiskt arbete. Fredrik Reinfeldt nämnde inledningsvis några orsaker till detta. Men om politiker aldrig lyssnar på varandra och om Bosse Ringholm, som ni nyss hörde, står här och förnekar det jag uttryckligen högt läste innantill, då bryr sig väl ingen människa om ifall det nu sägs: Vi menade inte från dag 15 till dag 60, utan vi menade från dag 60.

Det är uppenbart att vi i dag inte ens kan få ett besked från finansministern om hur regeringen avser att ta rätt på frågan om förlängt utvidgat arbetsgivaransvar. Det tycker jag är väldigt synd eftersom det är ett mycket stort orosmoln för landets företagare. Dessa är enormt viktiga – ja, helt avgörande – för tillväxten och därmed för våra möjligheter att finansiera välfärden.

Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik:

Fru talman! Jag hör här att finansministern nu har två talarminuter kvar. Är han lika dålig på att hushålla med landets ekonomi som han är dålig på att hushålla med sin talartid här, då är det allvarligt.

Gimmicken i dag för finansministern är tydligen att uppehålla sig vid konkurrensfrågor. Det brukar vara en grej som hela tiden återkommer likt ett mantra. Men då kan jag tala om för finansministern att han är ganska dåligt påläst och dessutom oförsämd mot Karin Pilsäter.

I den borgerliga fyrtiarsreservationen har vi – och så har det varit varje år sedan 1997 – ett långt avsnitt om detta. I vårt budgetalternativ anslår vi extra resurser till Konkurrensverket eftersom vi anser det vara nödvändigt. Den frågan kan således avföras. Det är ett tricks att försöka avleda uppmärksamheten från den kompletta tomhet som präglar budgetpropositionen när det gäller åtgärder för att förbättra villkoren för landets hårt kämpande småföretag.

Det har här talats om begravningar, bröllop och allt vad det är, och finansministern kallar oss för dysterkvistar.

Jag vet inte, men när man ser och hör Bosse Ringholm är det knappast någon yster brudgum man kommer att tänka på. De enda ystra och glada är väl de prognoser och antaganden som finns i den här budgeten. Låt mig ta ett intressant exempel. Det har talats om sjukskrivningar och kostnader för dessa. Kan finansministern förklara för mig hur en satsning på 750 miljoner kronor som görs i budgeten ger sju gånger insatsen år 1? 5 miljarder räknade jag med att man ska spara på detta. I Göran Larssons Rehabiliteringsutredning, som blev klar 2000, finns ett batteri av åtgärder med många av de förslag som finns med här. Han räknar med att det kostar ungefär 2,6 miljarder att genomföra detta, och det går knappast ens jämnt ut första året. Förklara, Bosse Ringholm, den ystra brudgummen här, hur ni får ihop 5 miljarder genom att satsa 750 miljoner? Varför satsar ni inte mer? Det hade varit fantastiskt om man har en utveckling med sju gånger insatsen. Heja på!

I samma genre måste man också räkna in diskussionen om vad Sveriges tillväxt har varit historiskt. Under den djupaste lågkonjunktur vi har haft sedan 1930-talet, ja, då har de borgerliga regeringarna åstadkommit 0,2 % tillväxt. Låt oss titta på de två kommande åren, för det kan vara intressant. Då räknar regeringen i propositionen med att Sveriges tillväxt ska vara 2,5 % i genomsnitt. Ni räknar med att EU:s tillväxt kommer att vara 2,6 %. Är det mer eller mindre än Sveriges tillväxt, Bosse Ringholm? Ni räknar med att tillväxten i världen ska vara 3,9 %. Är det mer eller mindre än Sveriges 2,5 %? Ni räknar med att USA:s tillväxt, detta hårt drabbade land, ska vara 3,4 %. Är det mer eller mindre än Sveriges 2,5 %? Sanningen, fru talman, är att svensk eftersläpning fortsättning, och det är inte så konstigt med tanke på att ni inte föreslår några åtgärder.

Ni har som vanligt tre alternativ för utveckling redovisade i budgeten: ett basalternativ, ett högtillväxtalternativ och ett lågtillväxtalternativ. Vad är det som skiljer högtillväxtalternativet, där 80 % sysselsättning uppnås, där vi får mycket goda resurser till hela den offentliga sektorn, från basalternativet och lågtillväxtalternativet? Jo, det är att arbetsmarknaden förutsätts fungera bättre än vad den nu gör. Då är min fråga till Bosse Ringholm: Varför gör ni över huvud taget ingenting, noll, för att försöka nå upp till högtillväxtalternativet? Det tycker jag vore en intressant fråga

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

att få besvarad på de två minuter som Bosse Ringholm nu har till sitt förfogande.

Låt mig, fru talman, kort få säga för protokollet att jag har full förståelse för Bosse Ringholm, han har inget svar på den frågan. Det är en skandal att regeringen konstaterar att det finns ett högtillväxialternativ men gör över huvud taget ingenting åt det. Man vill inte ens använda den talartid man har för att svara på detta.

Anf. 18 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Finansministern har väldigt ont om tid, så därför ska jag försöka ställa en så kort fråga som möjligt.

Det finns mycket som bra i den här budgeten, men sedan finns det sådant som jag tycker är besvärligt. Så är det i livet. Jag tror att jag och finansministern har ungefär samma grundvärderingar. Vi har tvingats lämna ett förslag om ett slags generellt sparbetning på statlig verksamhet för att klara utgiftstaken. Det är beskrivet på s. 86. Det är lite besvärligt, för samtidigt vill vi ju satsa på försäkringskassa, migrationsverk osv. och göra mycket inom riksskatteverk, tull och polis. Regeringen skriver på s. 86: "För att säkerställa de utgiftsbegränsande effekterna av åtgärden avser regeringen att i regleringsbrevet för 2003 som huvudprincip halvera anslagskrediterna på berörda anslag."

Ordet "huvudprincip" står väl inte där utan anledning? Det är min tolkning. Om man har en huvudprincip finns det undantag från huvudprincipen. Jag tror att det är väldigt viktigt att den ventilen finns. Min fråga är: Det står väl inte där utan anledning?

Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det som Lars Bäckström pekar på är svårigheten att försöka lägga fram ett budgetförslag där utgifter och inkomster går ihop. Vi har tittat på alla möjligheter som finns till effektivisering av olika slag. Jag har tvingats lägga ut ett sparbetning i bemärkelsen minskad pris- och lönekompensation för ett stort antal myndigheter. Vi har gjort ett undantag för många myndigheter, polisen exempelvis.

Som svar på Lars Bäckströms fråga kan jag säga att vi också i fortsättningen vill skapa största möjliga förutsättningar för att kunna fullfölja de planer som finns hos olika myndigheter. Om vi kan hitta andra och bättre tekniker och hitta andra utvägar ska vi naturligtvis inte utnyttja de möjligheter som vi utber oss om.

Anf. 20 LENA EK (c) replik:

Fru talman! Finansministern säger i sitt andra anförande att man ska göra allt för att underlätta och stimulera för nya företag. Då undrar jag: Vad betyder det? Den som vill starta ett företag i dag måste vara nästan dumdristigt för att göra det. Det är att våga utsätta sig och sin familj för den brist på skydd vid sjukdom, vid föräldraledighet och vid arbetslöshet som är ett faktum för dagens småföretagare. Det finns inga förslag för att ändra på detta i det material som vi har sett i dag.

3:12-reglerna har man inte lyckats lägga fram ett lagförslag om, inte ens på det som riksdagen med majoritet har beställt. Det är alltså ett krav från riksdagens majoritet. Inte ens det har kommit fram. Det visar i stället på en total nonchalans för småföretagare och deras sociala situation. Det

är beklämmande i ett läge när vi är så oerhört beroende av företagarna och av ökad tillväxt.

Vidare ägnar finansministern mycken tid åt bristande konkurrens, och det är väldigt förståndigt och nyttigt. Jag skulle vilja ta upp ett område där konkurrensen är i det närmaste borta, och det är den offentliga sektorn. Genom sitt motstånd mot alternativ och mångfald i den offentliga sektorn låser regeringen in människor, mest kvinnor med låga löner, och skapar därmed bristande konkurrens och ökad ohälsa.

Jag ska sluta den här repliken med att läsa upp ett citat som handlar om denna offentliga sektor, nämligen om statsförvaltningen. Det är ett citat ur UO 2 bilaga 1:

”Enligt regeringen kan de nu beskrivna problemen med sjukfrånvaron m.m.” – alltså i statsförvaltningen – ”motverkas. En viktig nyckel är ett engagerat personligt ledarskap och en rakt igenom mer professionell ledning av verksamheten.” Det är väl i stort sett det enda som jag håller med om i denna budgetproposition.

Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! Det är bra att Lena Ek och jag är överens om att ledarskap är av betydelse, inte bara för ett politiskt partis framgångar utan också på arbetsplatsen. Vi ser det som en viktig del i de trepartssamtal som vi gärna vill föra mellan arbetsgivare och fackliga organisationer, att vi kan hitta på många bra idéer om hur ohälsan på arbetsplatser kan minskas. Varje idé och uppslag som kommer upp där, Lena Ek, är vi villiga att pröva.

Anf. 22 LENA EK (c) replik:

Fru talman! Det är ju inte så många gånger som man ler eller skrattar i en många timmars budgetdebatt i den här kammaren.

Men den självinsikt som finns i denna bilaga finns tyvärr inte när det gäller att leda verksamheter eftersom sjuktalet just på det ansvarsområde där Bosse Ringholm personligen är arbetsledare ser så väldigt illa ut, och det är synd.

Men vi ska väldigt gärna bistå med råd och dåd när det handlar om ohälsan. Denna situation måste lösas. Jag hoppas att det blir på ett anorlunda sätt än hittills. När man skulle sänka skatten för kvinnorna i offentliga sektorn sänkte man skatten fyra gånger så mycket för den som är chef och tjänar 35 000 kr jämfört med den som är undersköterska och tjänar 15 000 kr. Så har skattesänkningarna sett ut under den här perioden.

Jag hoppas att ohälsofrågorna, tillväxtfrågorna och människors möjligheter att leva på sin egen lön sköts på ett helt annat sätt än vad den här budgetpropositionen och historien har visat att regeringen klarar av.

Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Det som förvånar mig i denna diskussion i dag är att det verkar som att samtliga riksdagspartier utom vi anser att frågan om ett EMU-medlemskap inte påverkar den ekonomiska politiken. Vår åsikt i Miljöpartiet de gröna är att EMU kommer att ha konsekvenser för den ekonomiska politiken, och det är oerhört viktigt speciellt nu när valet är över. Vi har försökt att lyfta fram den här frågan i valrörelsen, men det

*Debatt
med anledning av
budgetpropositionen*

lyckades vi inte med. Nu är valet över och vi står inför en framtida folkomröstning om EMU. Då måste vi börja att diskutera EMU-frågan även när vi diskuterar budgeten.

Vi tror att ett medlemskap i EMU riskerar att leda till minskad export och lägre tillväxt för svensk del. Vi måste ställa oss dessa frågor: Hur kommer ett EMU-medlemskap att påverka exportindustrin? Enligt många förutsätter ett medlemskap också sänkta skatter. Hur kommer detta att inverka på välfärden? Detta är oerhört viktiga frågor som måste diskuteras.

LO har drivit frågan att vi måste få i gång en diskussion om EMU långt innan folkomröstningen. Det måste finnas chans för en folklig debatt som tar tid och blir djup. Med tanke på de nära band som både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har med LO skulle man ju kunna tro att det fanns ett intresse av att påbörja den folkliga debatten, speciellt med tanke på att Socialdemokraterna vill att folkomröstningen om EMU ska hållas ganska snart.

LO filar för närvarande på ett remissvar till den statliga utredningen om vilken stabiliseringspolitik som Sverige ska föra vid ett medlemskap i valutaunionen för att klara sysselsättningen. LO-basen Wanja Lundby-Wedin gör redan nu klart att LO inte kan ställa sig positiv till ett medlemskap om Sverige ska försöka att parera störningar i ekonomin och klara jobben i kristider med de verktyg som utredningen föreslår. De ger inte den trygghet som LO eftersträvar.

På LO-kongressen krävde man buffertfonder uppbyggda med statliga pengar som kan användas för att dämpa kriser så att arbetslösheten inte stiger när den europeiska centralbanken bestämmer ränta och växelkurs. LO vill också ha strukturråd med företrädare för arbetsmarknadens parter kopplat till fonderna. Ett tredje krav gällde att lönebildningen i Sverige måste vara stabil.

EMU-utredningens förslag ger inte den trygghet som LO eftersträvar. En oerhört intressant fråga som jag gärna skulle vilja ha svar på är vad finansministern anser om EMU-utredningens förslag, så att vi kan påbörja EMU-debatten här i dag. Det tycker jag vore på tiden.

Sedan har jag en annan fråga och den gäller det som jag berörde i mitt inledningsanförande, nämligen de många patienter med kroniska smärttillstånd som är sjukskrivna. Som jag tidigare berättade skickas dessa patienter runt i dag inom sjukvården, ofta helt utan diagnoser. Det är också vanligt att de får motstridiga besked om behandlingsätt när det gäller deras sjukdom.

En utredning har visat att genom att samla olika kompetenser runt patienten – det som kallas teamvård – kan många av dessa sjukskrivna återgå eller delvis återgå till arbetslivet. Detta har varit den enda effektiva behandlingen för dessa smärtpatienter.

Vi tycker att det är oerhört viktigt att man ändrar arbetssättet till teamvård. Det är ett sätt att jobba mer med problemlösning och mindre med symtombehandling. Svensk sjukvård är i dag väldigt uppbyggd kring symtombehandling. Just patienter med kroniska smärttillstånd hamnar då vid sidan av. Jag skulle gärna vilja ha en kommentar till detta från finansministern.

Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik:

Fru talman! När det gäller den avslutande frågan som Yvonne Ruwaida ställer är jag mycket medveten om att det finns den typ av patientkategori och även andra kategorier som befinner sig i en mycket speciell situation. Där måste man särskilt titta på hur man ska hantera deras situation. Jag skulle kunna ge liknande exempel på problem som vi gemensamt måste åtgärda.

Den första frågan som Yvonne Ruwaida tar upp handlar om EMU-folkomröstningen. Jag delar uppfattningen att vi måste ha rejält med tid för en uttömmande diskussion före en folkomröstning, vilket vi också har skrivit in i Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets gemensamma dokument.

Anf. 25 YVONNE RUWAIDA (mp) replik:

Fru talman! Jag tror att det finns väldigt olika uppfattningar om hur lång tid en rejäl tid innebär för den diskussionen. Jag tycker att skrivningen om tiden inför en EMU-omröstning är lite luddig. Så kan det bli ibland i politiken.

Jag vill även svara på en fråga från Fredrik Reinfeldt som finansministern inte svarade på. Den handlade om vad det var som Socialdemokraterna hade haft så svårt för.

Man kan läsa i de olika partiernas valmanifest. Jag har här Miljöpartiets valmanifest som heter *Grönt valmanifest*. Man kan även läsa i Socialdemokraternas valmanifest och Vänsterpartiets valmanifest. Det framgår då tydligt att i det erbjudandet som vi fick i början fanns det med en hel del saker som uteslutande fanns med i Socialdemokraternas valmanifest. Det var en del saker som stämde överens med vår åsikt, men det var väldigt lite som handlade om andra saker.

I den slutliga överenskommelsen finns det en hel del frågor som inte återkommer i Socialdemokraternas valmanifest och inte heller i Vänsterpartiets valmanifest. Det finns också med en del frågor som Socialdemokraterna har varit motståndare till. På samma sätt har vi fått backa på vissa av våra punkter. Så är det vid kompromisser. Man får bita i det sura äpplet från olika håll.

Några frågor som jag kan nämna som man från Socialdemokraterna har varit motståndare till men nu har accepterat i och med denna överenskommelse är t.ex. det ensidiga stoppet för torskfisket och att allt djurskydd och utfärdande av föreskrifter för djurhållning enligt djurskyddslagen som rör lantbruksdjur ska flyttas till djurskyddsmyndigheten. Här har vi tidigare haft en lång diskussion och det har varit väldigt svårt att få med Socialdemokraterna.

Något som inte finns med i Socialdemokraternas manifest är att man ska förstärka garantidagarna. Nivån ska höjas från 60 kr per dag till 180 kr per dag. Inte heller har man skrivit någonting om ett barntillägg i studiemedelssystemet, något som vi har med i vårt valmanifest och som vi har drivit väldigt hårt.

Man har inte heller med att biståndet ska uppgå till 1 % av BNI under mandatperioden. I sitt valmanifest säger Socialdemokraterna att det ska fattas beslut om denna nivåhöjning av biståndet.

Socialdemokraterna och även Vänsterpartiet har varit motståndare till friåret. Friåret kommer nu att gälla i hela landet senast från den 1 januari 2005. Det är en fråga som är helt unik för Miljöpartiet.

En annan sak som inte finns med i vare sig Socialdemokraternas eller Vänsterpartiets valmanifest är att man ska pröva möjligheten för alla att ha rätt till tjänstledighet för att gå ned till deltid på motsvarande sätt som småbarnsföräldrar kan göra i dag. Andra frågor är införande av antidiskrimineringsbyråer i hela landet och att antidiskrimineringsklausuler ska krävas vid offentlig upphandling.

Därmed har jag bara nämnt några av de frågor där det har funnits allra mest motstånd från Socialdemokraterna.

Det är väldigt enkelt att titta på 121-punktsprogrammet och jämföra det med de tre olika partiernas valmanifest. Då ser man att det finns saker som återkommer. T.ex. finns det saker som finns med i överenskommelsen som inte heller har varit en del av vårt valmanifest och som är frågor som vi inte har drivit, eller t.o.m. frågor som vi har svårare för eller har varit motståndare till. Men vi har lyckats få igenom väldigt mycket av vårt valmanifest i frågor där vi faktiskt har haft Socialdemokraterna och ibland även Vänsterpartiet emot oss tidigare.

Anf. 26 FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag vill tacka Yvonne Ruwaida för att hon svarade på den fråga som jag glömde bort och som Bosse Ringholm naturligtvis inte svarade på, så att vi kunde få åtminstone början på den lista av saker som Socialdemokraterna egentligen var emot. Jag tror att det kan vara ganska intressant för efterdiskussionen.

Jag tänkte använda min tid till att ställa en fråga till Lars Bäckström. Lars Bäckström är dagens enda debattör som inte kommer från finansutskottet. Och den ledamot som vi på morgonen invalde i finansutskottet, nämligen Johan Lönnroth, som inte är här och kan delta i den här diskussionen, har på ett mycket tydligt sätt under valrörelsen markerat att han egentligen inte tror på den typ av samarbete som nu Vänsterpartiet än en gång har ingått i.

Jag känner ju Vänsterpartiet så pass väl att det där med personer, vem som talar och vem som inte finns med, spelar roll. Därför tycker jag att Lars Bäckström ska förklara hur Vänsterpartiet i sina inre strukturer har kunnat välja den väg som jag uppfattar är att vara den lydiga dörmatta som nu Vänsterpartiet tydligen kommer att vara under de kommande fyra åren, i skarp kontrast till hur Miljöpartiet faktiskt har fört upp regeringsfrågan på ett intressant sätt.

Vi vet ju att de senaste årens förändringar gör att den som har alla regeringstaburetter har enorma möjligheter att få genomslag för sin politik. Det följer av den nya budgetordningen, det följer av utnämningssmakt, det följer av vårt sätt att hantera EU-frågor. Vänsterpartiet, som lägger sig platt, betyder oerhört mycket för att Socialdemokraterna utan egen majoritet kan ha det inflytandet. Vad har egentligen Lars Bäckström att säga till Vänsterpartiets väljare i denna del?

Anf. 27 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag har varit socialist i hela mitt liv och har aldrig varit kommunist. Men på en punkt är jag lik Gorbatsjov, jag har brett leende men skarpa tänder.

Om Fredrik Reinfeldt gör antydningar om våra inre förhållanden, kan jag börja göra antydningar om Moderaternas inre förhållanden, om personer som kanske har stora ambitioner. Vi är nog eniga. Vi har ingen uppslitande strid. Tvätta er egen byk innan ni försöker tala till våra kretsar! Det vill jag att ni betänker.

Om Fredrik Reinfeldt har ambitioner, kom då inte och säg t.ex. att äldreförsörjningsstöd är något bidragsberoende. Var försiktiga med vad ni säger till Sveriges pensionärer och säg inte att de skulle vara bidragsberoende! Var försiktiga med orden! Och var försiktiga med att prata om våra inre förhållanden när ni har det som ni har det!

Anf. 28 FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Fru talman! Den frågan visste var den tog, eller hur? Jag tycker att detta talar för sig självt. Synen på regeringsmakten är en mycket viktig fråga som det alldeles uppenbart finns mycket mer att säga om den när det gäller Vänsterpartiet. Sedan ska vi naturligtvis också hålla rent framför vår egen dörr. Det är en process som också är i gång.

Anf. 29 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Den frågan visste var den tog, för i kammaren brukar man inte vara på gränsen till oförskämd och antyda ungefär att vi använder en sovjetisk metod och ger Johan Lönnroth respass till Sibirien. Det var det som låg i antydningen. Det var oförskämt mot Johan Lönnroth, och det var oförskämt mot mig. Vi är goda vänner, jag och Johan Lönnroth. Vi har inget otalt med varandra. Vi fattar våra beslut i enighet.

Anf. 30 MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det gäller att vara försiktig när Lars Bäckström har vässat tänderna och är på det här humöret, förstår jag.

Men jag vill välkomna ett besked som jag fick av Yvonne Ruwaida tidigare, nämligen att hon är för att vi gör ett försök med en gemensam motion om företagandets villkor. Det är ett mycket glädjande besked. Det inger hopp för landets kämpande företagare om att vi skulle kunna utnyttja den ickeröda majoriteten i den här kammaren till något konstruktivt och positivt. Låt oss försöka med detta. Tack för det, Yvonne Ruwaida!

Lars Bäckström sade i sitt första inlägg att här finns en vänsterpartist som är för privata företag. Kul! Då är det Lars Bäckström, Per Rosengren och kanske småföretagaren Gudrun Schyman. Men ni hade ju faktiskt en socialiseringskongress uppe i Sundsvall. Det skulle vara intressant att veta om den betydde någonting. Eller räcker det med att Per Rosengren i Dagens Industri ibland skriver sådant som kanske hade gjort att den stämning som vi nyss såg här hade drabbat honom i Sundsvall om han hade varit där och sagt sådana saker? Där var det ju helt andra tongångar. Där var det tal om att det privata inte var det bästa sättet, utan att det var det kollektiva, det socialistiska sättet. Där passade liknelserna med Gor-

batjov och hans företrädare ganska bra. Lars Bäckström, vad är det som gäller?

Sedan var Bäckström inne på detta med karensdagar. Jag skulle vilja fråga Lars Bäckström rent generellt om han tror att det är bra att det finns en självrisk i försäkringar. Jag noterar att karensdagen blir kvar. Det har talats om att ta bort den. Men tror någon att det skulle få någon effekt på kostnaderna i sjukförsäkringen? Är det någon som tror att det skulle få andra konsekvenser? Behöver vi självrisker? Jag tror, vi tror, många tror att försäkringssystem faktiskt inte fungerar om man inte har självrisker.

Sedan var Bäckström också inne på det här med knappen. Jag har faktiskt glömt mitt partimärke i dag, fru talman. Det sitter på en kavaj som jag hade på mig i går. Men Lars Bäckström har ju ett fint märke med texten "Lika lön för lika arbete". Då drar jag mig till minnes ett inslag i Sveriges Televisions nyhetsprogram för inte så länge sedan. Man hade nämligen undersökt hur löneläget var när det gällde män och kvinnor i de politiska partiernas kanslier här i riksdagen. Stämmer det inte, Lars Bäckström, att det parti som var allra sämst på detta var just Vänsterpartiet? Vem är då ansvarig – vi hörde talas om ledarskapets betydelse – gruppleadare Lars Bäckström? Bäckström kan fundera på hur det måste kännas för de kvinnliga medarbetarna när han går omkring med det märket som högst ansvarig på Vänsterpartiets kansli.

Anf. 31 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Jag ber att få antecknat till protokollet att jag inte har ytterligare talartid.

Överläggningen var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2002/03:4 Administrativ samverkan mellan tingsrätt och länsrätt

2002/03:6 Obligatorisk redovisning av sjukfrånvaro

Skrivelse

2002/03:8 Regeringens redogörelse för regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag

Motioner

med anledning av prop. 2001/02:178 Barn i väpnade konflikter – Fakultativt protokoll till FN:s konvention om barnets rättigheter

2002/03:So1 Ingrid Burman m.fl. (v)

2002/03:So2 Cristina Husmark Pehrsson (m)

med anledning av prop. 2001/02:184 Extraordinära händelser i kommuner och landsting

2002/03:K1 av Gustav Fridolin (mp)

med anledning av prop. 2001/02:189 En ny djurskyddsmyndighet
2002/03: MJ1 Bengt-Anders Johansson och Henrik von Sydow (m)
2002/03: MJ2 Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
2002/03: MJ3 Sven-Gunnar Persson m.fl. (kd)
2002/03: MJ4 Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (mp)

Prot. 2002/03:4
8 oktober

med anledning av skr. 2001/02:187 Sveriges genomförande av EU:s
sysselsättningsstrategi
2002/03: A1 Camilla Sköld Jansson och Anders Wiklund (v)
2002/03: A2 Barbro Feltzing (mp)

13 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 3 oktober

2002/03:1 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Uppsägningar inom Ericsson

den 4 oktober

2002/03:2 av *Agne Hansson* (c) till utrikesminister Anna Lindh
Kvinnornas situation i Iran

2002/03:3 av *Per Bill* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Driftstörningar

den 7 oktober

2002/03:4 av *Agne Hansson* (c) till utrikesminister Anna Lindh
Kvinnornas situation i Iran

2002/03:5 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Fredsförhandlingarna i Filippinerna

den 8 oktober

2002/03:6 av *Rolf Gunnarsson* (m) till vice statsminister Lena Hjelm-
Wallén

Försvarets ansvar för det gamla övningsområdet i Falun

2002/03:7 av *Helena Bargholtz* (fp) till utrikesminister Anna Lindh
Kvinnornas situation i Iran

Interpellation 2002/03:1 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens
snabbprotokoll tisdagen den 8 oktober.

Interpellationerna 2002/03:2–7 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens
snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 2 oktober

2002/03:1 av *Tasso Stafilidis* (v) till statsminister Göran Persson
Religionsfrihet

2002/03:2 av *Inger René* (m) till statsminister Göran Persson
Rättvisa villkor

2002/03:3 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Uppsägningar inom Ericsson

2002/03:4 av *Ulla Hoffmann* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Våld med sexuellt inslag

2002/03:5 av *Michael Hagberg* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Utbyggnaden av riksväg 55

2002/03:6 av *Cecilia Widegren* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Varslet i Skaraborg

den 3 oktober

2002/03:7 av *Åsa Torstensson* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg
Ensidigt stopp för svenskt torskfiske

2002/03:8 av *Inger René* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg
Fiske av kräfta och räka på västkusten

den 4 oktober

2002/03:9 av *Johnny Gylling* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg
Ersättning till fiskare vid fiskestopp

2002/03:10 av *Yilmaz Kerimo* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Assyrier/syrianers situation i Turkiet

2002/03:11 av *Karin Thorborg* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Palestiniernas situation

2002/03:12 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Amfetamin för behandling av ADHD

2002/03:13 av *Rosita Runegrund* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Reglerna för bilstödet

den 7 oktober

2002/03:14 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Fastighetsmäklarnämndens lokalisering

2002/03:15 av *Agne Hansson* (c) till utrikesminister Anna Lindh
Officiella kontakter med regimen i Irak

2002/03:16 av *Cecilia Wikström* (fp) till näringsminister Björn Rosengren

Problem i telekommunikationsnätet

2002/03:17 av *Tasso Stafilidis* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Den kanoniska rätten

2002/03:18 av *Tasso Stafilidis* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Förrättare av vigslar och partnerskap

2002/03:19 av *Tasso Stafilidis* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Regler för att ingå partnerskap

2002/03:20 av *Tasso Stafilidis* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Anknytningskrav för partnerskap

2002/03:21 av *Berit Jóhannesson* (v) till statsrådet Jan O Karlsson
Stöd till minröjning

Prot. 2002/03:4
8 oktober

Frågorna 1–13 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 oktober.

Frågorna 14–21 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 2 oktober

2001/02:1636 av *Jeppé Johnsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Elektronisk övervakning av långtidsdömda fångar

2001/02:1637 av *Jeppé Johnsson* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Salmonellagarantin

2001/02:1638 av *Lennart Fridén* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Villkoren för fängelsevistelse

2001/02:1642 av *Lennart Fridén* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Skärgårdspolitiken

den 3 oktober

2001/02:1639 av *Lennart Fridén* (m) till utrikesminister Anna Lindh

Risker för demokratin i Mongoliet

2001/02:1640 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh

Turkiet

2001/02:1641 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Ägare till små bensinstationer

Prot. 2002/03:4
8 oktober

2001/02:1643 av *Rosita Runegrund* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson
Anknytningsinvandring

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 8 oktober.

16 § Kammaren åtskildes kl. 13.59.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 10.12,
av förste vice talmannen därefter t.o.m. 11 § anf. 9 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Monica Gustafson

1 § Förslag om antalet ledamöter i utskotten och EU-nämnden	1
2 § Val av ledamöter i utskotten	1
Anf. 1 BRITT BOHLIN (s)	1
3 § Val av suppleanter i utskotten	7
4 § Val av ledamöter och suppleanter i EU-nämnden	14
5 § Val av ledamöter och personliga suppleanter i riksdagsstyrelsen	15
6 § Val av ledamöter och suppleanter i Utrikesnämnden	15
7 § Kallelse till konstituerande sammanträden	16
8 § Justering av protokoll.....	16
9 § Meddelande om frågestund.....	16
10 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.	16
Ajournering.....	17
Återupptagna förhandlingar	17
11 § Debatt med anledning av budgetpropositionen.....	17
Anf. 2 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	17
Anf. 3 FREDRIK REINFELDT (m)	21
Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp).....	24
Anf. 5 MATS ODELL (kd)	28
Anf. 6 LARS BÄCKSTRÖM (v)	30
Anf. 7 LENA EK (c)	35
Anf. 8 YVONNE RUWAIDA (mp)	39
Anf. 9 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	42
Anf. 10 FREDRIK REINFELDT (m) replik	48
Anf. 11 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	50
Anf. 12 FREDRIK REINFELDT (m) replik	51
Anf. 13 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	51
Anf. 14 KARIN PILSÄTER (fp) replik	52
Anf. 15 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	53
Anf. 16 KARIN PILSÄTER (fp) replik	54
Anf. 17 MATS ODELL (kd) replik.....	55
Anf. 18 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	56
Anf. 19 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	56
Anf. 20 LENA EK (c) replik	56
Anf. 21 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	57
Anf. 22 LENA EK (c) replik	57
Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	57
Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s) replik	59
Anf. 25 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	59
Anf. 26 FREDRIK REINFELDT (m)	60
Anf. 27 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	61
Anf. 28 FREDRIK REINFELDT (m) replik	61
Anf. 29 LARS BÄCKSTRÖM (v) replik.....	61

Prot. 2002/03:4
8 oktober

Anf. 30 MATS ODELL (kd).....	61
Anf. 31 LARS BÄCKSTRÖM (v).....	62
12 § Bordläggning.....	62
13 § Anmälan om interpellationer	63
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	64
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	65
16 § Kammaren åtskildes kl. 13.59.	66

